

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju, Samostanska
ulica št. 4.

Št. 76

Ljubljana, sobota, dne 30. avgusta 1930

Leto I.

Tajno oboroževanje Nemčije potom Rusije

Samomor vdove nemškega častnika razkrinkal tesno vojaško sodelovanje med obema državama - Celi nemški letalski oddelki v Rusiji - Malo prepričevalno pojasnilo nemškega vojnega ministrstva

Pariz, 29. avgusta. n. Te dni so nemški listi sporočili, da je vdova nemškega častnika Allingerja skočila z letala in se ubila iz žalosti za svojim možem. Kakor poročajo današnji nemški listi, je njen mož bil do lani aktiven častnik v službi nemške državne obrambe, takrat pa je svojo službo zapustil in odšel v Rusijo, kjer je služil v nemških letalskih oddelkih v Rusiji, ki jih ima tam nemška država, ker ji mirovne pogodbe ne dovoljujejo imeti lastnega letalstva v svoji državi. Te dni je Allinger pregledoval novo Junkerjevo letalo, ki je bilo dodeljeno nemškemu oddelku, pa se je pri poskusnem poletu ubil. Vse te podrobnosti, ki ilustrirajo vezi med nemško državno obrambo in sovjetsko rdečo ar-

mado, o katerih se neprestano govori in o katerih tudi pričajo interpelacije v nemškem parlamentu, so sedaj razkrinkane. Javnost je zvedela tudi za neko tajnost. Novo Junkerjevo letalo je imelo namreč posebne posode za bencin tako nameščene, da so se lahko vsak čas spustile z letala. Na ta način postane letalo mnogo lažje, vrtenje vijaka hitreje in letalo se samo od sebe spriči zakona o reakciji dvigne v višino. Poleg tega pa je na letalu še rezervni tank bencina, v katerem je goriva za pol ure, da se z njim letalo v slučaju potrebe lahko reši in lahko pristane na varnem mestu.

Berlin, 29. avgusta. n. K poročilu o smrti častnika Allingerja in z ozirom na kome-

tarje francoskega tiska je vojno ministrstvo izdalo novinarjem pojasnilo, da Allinger že od lanskega leta ni več služil pri nemški državni obrambi ter da je takrat, ko se je odrekel tej službi, vse njegovo delo zaviselo od njegove lastne volje. Postal je privatna oseba kot vsak drugi državljani. V posebnem dodatku pravi ministrstvo, da ni ne poveljništvo državne obrambe, ne katera druga državna oblast dala Allingerju nalogo, da odide v Rusijo in da se tam bavi s kakršnimkoli določenim poslom.

Socijalistični tisk pravi, da ta dementi nikakor ni jasen in podroben, kakor bi moral biti in da s tem pojasnilom vojno

ministrstvo nikakor ni pobilo vesti o ozkih vezeh in konkretnem sporazumu med vrhovnim poveljništvom nemške državne obrambe in rdeče armade. Razen tega je na tem pojasnilu slabo še to, da jasno kaže, da je nemška vojna uprava dobro vedela, kaj počenja Allinger v Rusiji. Če bi ne bila z njim v sporazumu, bi ga bila pozvala nazaj in mu odvzela častniški čin, ker je tudi v Rusiji nastopal z isto šaržo.

Tako je smrt mlade zaljubljene žene odkrila celo mrežo političnih in vojaških vezi ter vsemu svetu pokazala, kje so one velike vojaške rezerve Nemčije, ki jih inozemske komisije pri najboljši volji nikoli niso mogle najti.

Delo varšavske agrarne konference

Govor ministra Demetrovića — Romunski predlog o trajnem sporazumu vseh osmih držav

Varšava, 29. avgusta. AA. V svojem govoru, ki ga je imel na slavnostni seji varšavske konference, je jugoslovanski minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović povdaril, da je ta konferenca prirodna posledica stremjenja evropskih poljedelskih držav po tem, da se v sodelovanju odkrije način, kako premagati poljedelsko krizo. G. Demetrović je razložil karakteristiko vzrokov te krize, poudarjajoč, da nekatere evropske industrijske države s svojimi protekcionističnimi ukrepi še bolj postružujejo že obstoječe težkocoe tako v poljedelskih kakor v industrijskih deželah. Zato je omajan sedanj sistem svetovnega gospodarstva. Treba je najti pameten sporazum med poljedelskimi in industrijskimi državami v Evropi glede izmenjave pridelkov; ta sporazum naj bi v velikem olajšale regionalne pogodbe, sklenjene na podlagi sistema preferenčnih carin, izključujoč sistem klavzule največjih ugodnosti. Evropska poljedelska kriza mora najti svojo rešitev v Evropi, kar bo moči doseči z večstranskimi pogodbami. Prvi korak k tem pogodbam je bil storjen v Bukarešti in Sinaji. Minister Demetrović je sklenil svoj govor z besedami: Upam, da nas bo varšavska konferenca približala skupnim ciljem.

Varšava, 29. avgusta. AA. Danes ob 10. dopoldne so začele zasedati komisije mednarodne poljedelske konference, ki se bavijo z vprašanjem izmenjave poljskih pridelkov, z vprašanjem veterinarstva in vprašanjem sodelovanja z Društvom narodov.

Varšava, 29. avgusta. d. Danes so se nadaljevala posvetovanja v večeraj izvoljenih

Važen sporazum med liberalci in laburisti

Sodelovanje glede vseh političnih vprašanj — Prenagljene vesti o rekonstrukciji vlade

London, 29. avgusta. n. Tukajšnji politični krogi vsestransko komentirajo akcijo za pobijanje nezaposlenosti. Poseben pomen pripisujejo sestanku Macdonalda, Hendersona in Snoudena z voditelji liberalne stranke. Današnji listi napovedujejo rekonstrukcijo vlade ali vsaj tesno sodelovanje liberalcev z Macdonaldovimi laburisti. Ob enem poročajo, da se je na tem sestanku vsestransko obravnavalo vprašanje nezaposlenosti in so se skušali najti načini, da se to vprašanje reši na radikalen način. Zahteve, ki so jih liberalci stavili v tem pogledu, so baje laburisti v celoti sprejeli. Listi nadalje trdijo, da je omenjeno sodelovanje med liberalci in laburisti že zagotovljeno ne le glede vprašanja o nezaposlenosti, marveč glede splošnih političnih vprašanj. Laburisti so pristali na zahteve liberalcev z namenom, da izvedejo reformo sedanjega volilnega reda.

Konservativni tisk napada liberalce in jim očita, da so že marsikdaj iskali kontakta z laburisti, da so se pa šele sedaj odločili za odkrito sodelovanje z njimi, ker izgubljajo med ljudstvom teren.

odborih. Posebno zanimanje so vzbudili predlogi, ki jih je stavil v komisiji za mednarodno sodelovanje romunski trgovinski minister Madgearu in ki stremijo za trajnim regionalnim gospodarskim sporazumom eventualno tudi za carinsko zvezo med državami, ki so udeležene na konferenci. Ko bo konferenca, katere posvetovanja bodo šla jutri h koncu, končana, bo goste sprejel predsednik republike. V nedeljo bodo gostje nastopili na štiri dni preračunano krožno potovanje po vsej Poljski.

Varšava, 29. avgusta. AA. Večeraj je predsednik Pilsudski sprejel šefe delegacij, ki so prišli na mednarodno poljedelsko konferenco v Varšavo. Minister zunanjih zadev Zaleski je sinoči priredil večerjo na čast članom delegacij, ki so zastopani na konferenci. Po večerji je bil rout, ki so se ga udeležili vsi člani poljske vlade in diplomatski zbor.

Varšava, 29. avgusta. AA. Jugoslovanski minister za trgovino in industrijo Demetrović, šef jugoslovanske delegacije na mednarodni poljedelski konferenci, je večeraj položil venec na grob poljskega neznanega junaka. V ministrovem spremstvu so bili odpravnik poslov Giunio in vsi člani jugoslovanske delegacije.

Dunaj, 29. avgusta. AA. Glede na zasedanje poljedelske konference v Varšavi piše »Neues Wiener Tagblatt«, da se Avstrija sicer ne udeležuje varšavskih posvetovanj, zato pa hoče počakati na rezultate konference, preden zavzame kakršnokoli stališče. Vsekako spremlja Avstrija to konferenco z velikim zanimanjem.

Varšava proti Treviranusu

Varšava, 29. avgusta. d. Varšavski občinski svet je sprejel resolucijo, v kateri protestira proti znanemu govoru nemškega ministra Treviranusa in v kateri ugotavlja, da bo poljski narod poljske meje branil do zadnje kaplje krvi in da ne bo nikomur odstopil niti pedi zemlje.

Dva milijona škode za naš izvoz grozdja

Beograd, 29. avgusta. k. Škoda, ki je nastala zaradi madjarske prepovedi, da se preko madjarskega ozemlja transportira naše grozdje na Čehoslovaško, znaša 2.000.000 Din. Naša vlada pripravlja noto, ki jo bo poslala madjarskemu poljedelskemu ministru in v kateri bo zahtevala odškodnino za naše izvoznike, ki so bili zaradi madjarske prepovedi v znatni meri oškodovani.

Policijski alarm radi Otona in Zite

Znane ukrepe je odredil vojni minister Gömbös?

Budimpešta, 29. avgusta. n. Politični krogi mnogo komentirajo poset nadvojvode Josipa in vojnega ministra Gömbösa pri ministrskem predsedniku grofu Bethlenu na njegovem posestvu v Inkeju. Trdi se, da je bil ta poset v zvezi z afero zaradi policijskih ukrepov proti Ziti in Otonu za časa proslave Sv. Štefana.

Danes popoldne se je vršila pod vodstvom ministra za socialno politiko dr. Vasa, namestnika ministrskega predsednika, seja ministrskega sveta, na kateri je bila

na dnevnem redu ta afera. Poučeni krogi menijo, da je te mere proti Ziti in Otonu izdalo naravnost vojno ministrstvo v sporazumu z notranjim ministrstvom in sicer na ukaz ministra Gömbösa in državnega podtajnika Stranjavskega.

Budimpešta, 29. avgusta. n. V zvezi z napovedanimi delavskimi demonstracijami dne 1. septembra so policijske in orožniške oblasti aretirale v Budimpešti in v okoljskih mestih mnogo socialno demokratičnih voditeljev.

Nadvojvoda Albreht o razmerah na Madjarskem

»Sedanji položaj mora dovesti do katastrofe«

Budimpešta, 29. avgusta. l. Nadvojvoda Albreht je dal večeraj uredniku budimpeštanskega lista »Az-Est« zanimivo izjavo o položaju na Madjarskem. Nadvojvoda je ostro kritiziral sedanjo politično situacijo in dejal, da mora privedi ta položaj do katastrofe. Na Madjarskem ne vlada sploh nikaka politika. Takozvana madjarska politika je le skupek raznih malenkostnih preprirov in zakulisnih akcij, ki vse skupaj samo škodijo Madjarski. Na Madjarskem se dela brez načrta in brez cilja. Noben

človek na Madjarskem ne ve, zakaj se madjarski dogodki tako razvijajo. Madjarska ne pozna nikake agrarne politike, nikake industrijske politike in sploh nikake politike. Bil bi že vendar čas, da se Madjarska na kakšen način opredeli, da krene na levo ali na desno ter se reši današnje stagnacije. Končno je nadvojvoda Albreht izjavil, da on sam ne namerava prevzeti nikake večje vloge v madjarskem političnem življenju.

Strašna vročina v zapadni Evropi

Devetindvajset mrtvih v Angliji, sto v Franciji

London, 29. avgusta. AA. Na Angleškem in prav posebno v Londonu je zavladala strašna vročina, ki je znašala ob 10. dopoldne v senci 80° Fh., ob 15. pa 94° Fh. Ta vročina je največja tekom zadnjih 20 let. Po vremenskih poročilih ni pričakovati spremembe vremenskih prilik. Veliko število ljudi je zadela solnčarica. Število mrtvih v

Londonu znaša 16. Mnogo trgovin in delavnic so morali začasno zapreti, popoldne pa sploh delo počiva.

London, 29. avgusta. d. Število smrtnih žrtev zaradi vročinskega vala, ki je zajel sedaj Anglijo, se je danes zvišalo na 29.

Pariz, 29. avgusta. d. Število žrtev vročinskega vala v Franciji znaša 100.

Priprave za kongres gospodarskih zbornic

Na kongres bodo povabljeni predsednik vlade in ministri gospodarskih resorov

Beograd, 29. avgusta. AA. V sredo 27. t. m. popoldne so imeli sklicatelji VIII. rednega kongresa gospodarskih zbornic in organizacij svojo sejo. Na seji so bili sprejeti poslednji sklepi glede dela kongresa. Na tej seji je bilo sklenjeno, da se kongres vrši v svečani dvorani stare univerze dne 13. in 14. septembra. Sprejet je bil tudi podrobni program dela za kongres. Prvi dan kongresa to je 13. septembra se sestane ob 9.30 plenum kongresa. Po otvoritvi se bo vršila volitev sekcije za preceno izvoza. Takoj nato bo podal svoj referat predsednik beograjske trgovske zbornice Milutin Stanojević. Referatu bo takoj sledila diskusija. Ob 15. uri se začne delo sekcije za preceno izvoza. Ob 16.30 se sestane ponovno plenum, da čuje referat zbornice za trgovino in obrt v Ljubljani in izvozniskega društva v Beogradu. Referatom sledi zopet diskusija. 14. septembra ob 9. se zopet sestane plenum. Na dnevnem redu so referati osješke in zagrebške zbornice za trgovino obrt in in-

dustrijo, centrale industrijskih korporacij v Beogradu in Zveze industrijcev v Ljubljani. Po diskusiji o teh referatih bo izvoljen odbor za redakcijo in sprejetje resolucije kongresa. Ob 15. uri se začne delo tega odbora. Ob 17. uri se sestane ponovno plenum, kjer bo sekcija za preceno izvoza podala svoje poročilo. Na podlagi poročila te sekcije bo sklenjena tudi resolucija, na kar bo kongres zaključil svoje delo.

Sklicatelji 8. kongresa gospodarskih zbornic in organizacij so na ta kongres povabili predsednika ministrskega sveta generala Petra Živkovića, ministre vseh gospodarskih resorjev ter vse ostale državne in samoupravne zainteresirane ustanove.

Dopust nemškega poslanika

Beograd, 29. avgusta. AA. Nemški poslanik na našem dvoru von Hassl je odptoval z Bleda v Nemčijo, kjer namerava prebiti letošnji dopust. Za njegove odsotnosti bo vršil funkcije njegov odpravnik poslov svetnik nemškega poslanštva dr. Windecker.

Za vse je jugoslovanska politika

Aksiom slovenske politike je bil in je, da more biti edinole jugoslovanska, aksiom jugoslovanske politike pa je, da mora biti vedno takšna, da pridobi za sebe vse Jugoslovane brez izjeme in da niso ti le njeni pristaši, temveč naravnost njeni propagatorji. Samo v tem slučaju more doseči jugoslovanska misel svoj cilj, da združi v enem čustvovanju in v eni volji ves jugoslovanski narod in s tem omogoči, da pride genij našega naroda v svoji polnosti do veljave.

Ker je jugoslovanska misel za vse, zato je tudi zgrajena na stališču absolutne enakopravnosti. Vsak Jugoslovijan ima docela enake pravice, zato pa tudi docela enake dolžnosti. Naj živi kdo ob Triglavu ali pa ob bolgarski meji, vedno je njegova pravica ista, vedno je njegova dolžnost enaka. Vedno pa je enak tudi njegov interes. In tega se nekateri še vse premalo zavedajo in ne spoznavajo v polni meri, kaj je jugoslovanska skupnost. Žive v neklih megleh nazorih, da velja ta skupnost le, kadar donša ugodnosti, da pa se neha, kadar nalaga dolžnosti. A to ni tako, ker jugoslovanska skupnost je realnost, ki zavzema vedno širši obseg in ki ne velja samo na političnem in gospodarskem polju, temveč seže tudi že na kulturno polje. In tu je še celo potrebna, ker le ž njo pridemo do enotnega čustvovanja in pa do enotne volje.

Ker je jugoslovanska ideja za vse Jugoslovane, zato tudi ni in ne more biti le privilegij nekaterih. Ko je bil naš narod še zaostal, ko še ni imel nacionalne zavesti, takrat je bila jugoslovanska ideja samo last šolanih ljudi. Danes pa je naš narod probujen in zato je jugoslovanska ideja misel množic. In ker je jugoslovanska ideja last vseh, zato ima tudi vsakdo pravico in celo dolžnost, da dela za to misel in zato je vsakdo poklican, da je njen propagator. To je potrebno tudi zato, ker moramo vsi vzljubiti našo misel, ker samo ti, ki ljubijo, so res njeni agilni pristaši.

Ni jugoslovanska misel privilegij, še manj pa je konjunktura za posameznike. Ona je le konjunktura za ves narod, da mu z združenjem vseh sil omogoči napredek, ki je bil mogoč včasih le v sanjah. Vse sile potencirati, ves razvoj pospešiti, povsodi še z močnejšim korakom iti naprej, da bo vsa naša domovina ena sama pesem napredka, to konjunkturo odpira jugoslovanska misel. Za tiste pa, ki mislijo, ko v strankarskih časih, da je ogenj, ki žari iz jugoslovanske misli, samo zato tu, da pristavljajo k njemu svoje piskrčke, za te ni prostora pri jugoslovanskem ognju. Ker previsoka je jugoslovanska misel, da bi se smela zlorabljalati za kakršnokoli izkoriščanje, kajti za jugoslovansko misel treba samo delati in se žrtvovati, da bo njena zmaga tem lepša.

Raste in krepi se jugoslovanska misel, toda še bolj se mora razširiti, da postane pravo ljudsko gibanje, ki bo čisto predodilo nas vse in da nam bo dalo nove nazore in novo vero. Iz zavesti jugoslovanske skupnosti mora izvirati to mišljenje in k poglavitni te skupnosti mora stremeti. Zlasti za nas Slovence je važno, da se to novo mišljenje pri nas razširi. Vse preveč pesimizma je bilo v naših nazorih, vse preveč malodušja v naših srcih, da že nismo bili sposobni za pravo delo. Ne sme več veljati Jenkova tožba, da ga vedno žalost prešine, ko se spomni domovine, tako vsemu svetu nepoznane in nespoštovane, temveč nastati mora novo geslo, da nas vedno veselje prešine, ko se spomnimo domovine, tako lepe in tako silno napredujoče, da jo ves svet spoštuje.

Ven iz pesimizma v optimizem, ven iz malodušja v samozavest, to je klic, ki doni nam Slovencem iz jugoslovanske skupnosti. Vsled te skupnosti nismo več le neznanen narod, temveč del velikega jugoslovanskega naroda, ki more uveljaviti vse svoje sile in ki se mu ni treba bati nobene nasprotnika.

Za vse je jugoslovanska misel, a za Slovence še najhuj in to moramo Slovenci razumeti in zato biti prvi v propagandi jugoslovanske misli. Samo obrestiti za sebe nalagamo na ta način in če ljubimo sebe, bomo delali za jugoslovansko misel, za ono ljudsko gibanje, ki se že poraja iz te misli.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 29. avgusta. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Lepo vreme bo trajalo še dalje.

Manjšinska politika tolerance in obzirnosti

Nemoten kulturni razvoj nemške manjšine — Največja toleranca napram vsem lojalnim tujerodnim elementom

Beograd, 29. avgusta. k. Lojalno zadržanje nemške nacionalne manjšine je omogočilo vladi generala Petra Živkovića, da postopa z največjo obzirnostjo napram kulturnim, prosvetnim in socialnim problemom naše nemške narodne manjšine. Na podlagi principa o največji toleranci inozemskih elementov v naši narodni državi, ki so dokazali napram državi svoje lojalno zadržanje in podaniško pripadnost, se bo omogočil nemoten kulturni razvoj nemški nacionalni manjšini. Mere kraljevske vlade generala Petra Živkovića, ki se sedaj uvajajo in ki jih ta vlada še namerava uvesti glede nemških manjšin, predstavljajo važen dogodek v odnosih naše države napram tej manjšini. Izenačenje vseh državljanov je princip, ki ga današnji režim izvde ne samo napram lojalnim nemškim državljanom, ampak napram vsakemu tujerodnemu elementu, ki je v resnici lojalen.

Vlada generala Živkovića bo uredila to vprašanje na ta način, da bodo pripuščeni v nemške osnovne šole otroci na podlagi sporazuma med šolskimi oblastmi in manjšinskimi stariši. V kolikor se med njimi sporazum ne bo mogel doseči, bo odločala posebna komisija, katero sestavljajo po dva člana šolskih oblastí in po dva zastopnika nemških starišev. Predvidena je tudi

otvoritev alfabetskih tečajev z nemškim učnim jezikom, pod pogojem, da se posetniki teh tečajev naučijo tudi našega narodnega jezika.

Glede osnovnega šolstva je določeno, da se v šolah nemške nacionalne manjšine učí v nemškem jeziku. V tretjem razredu se uvede poleg nemškega kot obvezen tudi naš narodni jezik. Da se do tretjega razreda doseže izenačenje med obema jezikoma, se bo v tem razredu osnovnih šol in v ostalih razredih uvedel bolj intenziven pouk.

Dalje je vlada Petra Živkovića odredila, da se nemška manjšinska kulturna organizacija »Schwabischer Kulturbund«, katere je bila razpuščena, znova pripozna in da se ji dovoli nadaljnje delovanje pod pogojem, da se ta nemška kulturna organizacija bavi izključno s kulturnimi posli ter da se izogiba političnih in sploh vseh onih momentov, ki bi mogli v katerikoli formi prekorati program te organizacije. V nizu teh reform je tudi dovoljenje za otvoritev privatne učiteljske šole nemške nacionalne manjšine s pravico javnosti.

Te ukrepe vlade generala Živkovića bo naša nemška narodna manjšina sprejela nedvomno z velikim veseljem, pa tudi v Nemčiji sami jih bodo znali ceniti.

»Naselje kralja Aleksandra Karadjordjevića«

Beograd, 29. avgusta. AA. Naselje kralja Aleksandra Karadjordjevića. Nj. Vel. kralj je blagovolil odobriti, da nosi del Beograda, ki leži med Cvozdijevo ulico in Borovim parkom ter Zelenim brodom na Smederevskem drumu, ime »Naselje kralja Aleksandra Karadjordjevića«. Ta del Beograda šteje več kot 12.000 prebivalcev in leži na najvišjem in najlepšem kraju prestolnice, na obeh straneh Kralja Aleksandra ulice in Smederevskega druma, ki sta po generalovem načrtu osišči Beograda. Sklepi Nj. Vel. kralja je bil sporočen občini beogradske in predsedniku društva za pospeševanje tega dela mesta Živku Dovečarskemu.

Povratak vojnega ministra

Beograd, 29. avgusta. AA. Vojni minister general Hadžić je danes ob 8'10 dopotoval z Bleda v Beograd.

Minister dr. Korošec v Ljubljani

Beograd, 29. avgusta. AA. Minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec je sinoči odpotoval v Ljubljano, kjer bo otvoril veliko gozdarsko in lovsko razstavo.

Minister Trifunović v Beogradu

Beograd, 29. avgusta. AA. Minister za gradnje Filip Trifunović je prispel danes v Beograd.

Imenovanje namestnika trgovinskega ministra

Beograd, 29. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je imenovan za zastopnika trgovine in industrije Jurija Demetrovića, ki je odpotoval na poljedelsko konferenco v Varšavo, minister brez listine dr. Ivan Shvegel. Minister dr. Shvegel je včeraj prispel z Bleda v Beograd in danes dopolne prevzel posle v ministrstvu za trgovino in industrijo.

Napredovanja

Beograd, 29. avgusta. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog prosvetnega ministrstva napredovali v II. kat. v 1 skupino: Vavpotič Franjo, učitelj v Hočah, Novak Franjo, učitelj v Polju (srez šmarski), Gregorič-Mandl Angela, učiteljica v Radečah, Preglog Matilda, učiteljica v Murski Soboti, Kukar Janko, učitelj v Črni pri Prevaljah. V 2. skupino II. kat.: Ravter Amalija, učiteljica v Sošanju, Črnovšek-Tomažič Marija, učiteljica v Hočah, Krebler-Cesar Antonija, učiteljica na Ptujski gori, Jelen Janez, veroučitelj v Mostah pri Ljubljani, Dragan-Slanovec Ljudmila, učiteljica v Ljubljani in Prezl Marija, učiteljica v Sostrem.

Beograd, 29. avgusta. I. Inženjer in absolvirani pravnik g. Vojko Koprivnik, načelnik odsaka za lovstvo v ministrstvu za gozde, je z ukazom Nj. Vel. kralja od 6. julija t. l. pomaknjen v skupino 4a I. kat.

Premestitev

Beograd, 29. avgusta. AA. S sklepom ministra za šume in rudnike je prestavljen dosedanj gozdarski inženjer Ivan Bajič iz Belja v Veles za gozdarskega inženjerja v I-8 in sreskega gozdarskega referenta za sreza Veles in Ovtje polje.

Nov zakon o delavskem zavarovanju

Beograd, 29. avgusta. I. V ministrstvu za socialno politiko so dokončali načrt zakona o zavarovanju delavcev. Novi zakon bo položil temelje za organizacijo delavskih ustanov v naši državi. S tem zakonom bo uvedeno tudi zavarovanje delavcev za starost, onemoglost in smrt, ki do sedaj še ni bilo vpeljano. Načrt zakona poljšje delavskim zbornicam in organizacijam v izjavo.

Stoletnica železnice

London, 29. avgusta. AA. Prihodnjega meseca bodo praznovali v Liverpoolu stoletnico, odkar je stekla železnica med Liverpoolom in Manchesterom. Ob tej priliki bo prirejena razstava, ki bo pokazala razvoj železnice od tedanjega časa pa do naših dni.

Pozdravi predsedniku vlade

Beograd, 29. avgusta. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je prejel to-le pozdravno brzojavko:

»Maribor. Na današnjem sestanku naprednih in javnih delavcev vseh bivših strank, na katerega je prišlo vseh 150 povabljenecv iz srezov Maribor, Slovenjgradec in Konjice, je bil z oduševljenjem sprejet Vaš sklep in sklenjeno, dati Vam vse sile na razpolago za čim popolnejšo sprovedbo organizacije naroda na programu kraljevskega manifesta in Vaše deklaracije. Izražam Vam, gospod predsednik, spoštovanje vseh prisotnih.

Dr. Albert Kramer, I. r.č.

Silosni delniške družbe za izvoz

Beograd, 29. avgusta. AA. Privilegirana delniška družba za izvoz kmetijskih pridelkov kraljevine Jugoslavije je sklenila, da v vseh večjih izvoznih mestih naše kraljevine postavi silose in da ustanovi selekcijske postaje. Za sedaj je predvidena graditev silosov v Skoplju, Sarajevu, Banji Luki, Osijeku, Valjevu, Vršcu in Kragujevcu. Selekcije postaje pa bi se ustanovile v Zagrebu, Sarajevu in Podgorici.

Dve ofertalni licitaciji

Beograd, 29. avgusta. AA. S sklepom ministra za gradnje je odobreno, da bo v ministrstvu za gradnje ofertalna licitacija s skrajšanim rokom za nabavo 3343 m³ impregniranih brzojavnih drogov. Perdražunska vsota znaša 3.677.300 dinarjev. Dalje bo licitacija za nabavo bronaste žice za potrebe občinskih in železniških telefonskih in brzojavnih prog.

Zakon o elektrifikaciji

Beograd, 29. avgusta. I. V gradbenem ministrstvu je končan načrt zakona o elektrifikaciji. Razen tega so dovršeni tudi pravilniki za izvršitev tega zakona. Elektrifikacija naše države se bo izvršila z graditvijo velikih naprav. Ker pa bodo za to potrebna velika denarna sredstva, se bo elektrifikacija začela izvrševati s pomočjo manjših central. Za male centrale je gradbeno ministrstvo izdelalo načrte.

Povratak angleških pevcev

London, 29. avgusta. AA. Reuter poroča, da je v London prispela skupina angleških pevcev na povratku s turneje po glavnih mestih Jugoslavije. Angleški pevci izjavljajo, da so bili povsod v Jugoslaviji sprejeti malone kraljevski in da so razen mnogih lepih spominov, ki so jih odnesli iz Jugoslavije, dobili najlepše vtise o jugoslovanski pesmi, ki je na veliki umetniški višini.

Krožni polet Male antante

Rupčić na tretjem mestu
Varšava, 29. avgusta. d. Od udeležencev na krožnem poletu po državah Male antante in Poljske je prvi dospel v Varšavo ob 17-13 Svozil (Cehoslovaška), drugi Mareš (Cehoslovaška), ob 17-50 in tretji Rupčić (Jugoslavija) ob 18-12. Potem so sledili Panacescu, Rotaru in Paclca (Rumunija), dalje Klepš in Lange (Cehoslovaška), Novak, Hubel, Šintić, Nikolić in Pavelić (Jugoslavija) ter končno Wilvicki in Skrypinski (Poljska).

Turnir v Štubnanskih Teplih zaključen. Pirc drugi

Štubnanske Toplice, 29. avgusta. d. Lilienthal je v današnjem končnem kolu v 21. potezah zmagal nad Stonerjem in s tem dosegel prvo nagrado. Flohr je dobil proti Gilgu. Engel pa je zgubil proti Pircu v 39. potezah. Igra Opočenskega proti Eliskasesu se je po 13. potezah končala remis. Opočenski do sedaj še nobenkoli ni bil premagan, pač pa je tri igre dobil, vse druge partije pa so se končale remis. Regedzinski je zgubil proti Mayu, a partija Erdely : Szekely se je končala remis.

Prvo nagrado je torej dosegel Lilienthal z 9. točkami, drugo nagrado Pirc z 8. točkami, tretjo, četrto in peto nagrado Flohr, Gilg in Opočenski, ki imajo vsak po 7 in pol točk. Šesto nagrado je dosegel Stoner s 7. točkami. Za tem sledi: May s 6 in pol, Regedzinski s 6, Engel s 5, Eliskases in Zobel vsak po 4 in pol, Szekely s 3 in Erdely z 2 točkami.

Pri istočasnem turnirju za slovaško prvenstvo je zmagal Rochaček z 8 in pol točke.

Pred velikim procesom v Trstu

Italijanski zakon o zaščiti države določa za osem obtožencev smrtno kazen. — Proces bo trajal približno en teden.

Trst, 29. avgusta. Vse mesto se silno zanima za veliki Tržaški proces. Mnogo ljudi skuša dobiti vstopnice k procesu na policiji in pri drugih oblastvih, o katerih misli, da jim morejo izstaviti taka dovoljenja. Občinstvu je v dvorani odmerjen le zelo omejen prostor. Večji del dvorane je rezerviran za veliko število odvetnikov, izvedencev in novinarjev.

Obtožencev je osemnajst

V nasprotju s poslednjimi poročili bo pred posebno sodišče za zaščito države postavljenih osemnajst obtožencev. Poleg Miloša, Bidovca, Valenčiča, Marušiča, Spangerja, Štoke, Rupla, Čača, Zaharja, Nikolaja Kosmača, Obada, Pertota in Širce, bodo sojeni v tem procesu še Josip Kosmač, Slavko Bevk, Sofija Frančeskin in Andrej Manfreda, ki so bili pred meseci aretirani. Ti poslednji štirje so prispeli v Trst včeraj popoldne. Bevk, Kosmač in Manfreda so bili prepeljani v zapore v ulici Coroneo, Frančeskinova pa v ječo pri jezuitih. Sedaj so v tržaških zaporih vsi oni obtoženci, ki jih namerava soditi posebno sodišče za zaščito države prihodnji teden v Trstu. Proces proti ostalim obtožencem se bo, kot smo že poročali, vršil v Rimu, kjer posebno sodišče redno zaseda.

Obtožnica

Štirje izmed omenjenih 18 obtožencev, in sicer Valenčič, Miloš, Bidovec in Marušič, so na podlagi zakona o zaščiti države z dne 25. novembra 1928. obdolženi, da so poleg drugih prestopkov krivi tudi pokolja. Za to dejanje določa omenjeni zakon smrtno kazen. To kazen sme posebno sodišče v gotovem slučaju spremeniti v kazen zapora od 15 do 30 let.

Spanger, Štoka, Obad in Rupel, pa tudi že omenjeni Valenčič, Miloš, Bidovec in Marušič so nadalje obtoženi, da so zažgali italijanske šole in otroške vrte ter da so krivi atentata na svetilniku »Zmage«. Tudi za ta dejanja, ki jih zakon imenuje »zločine pustošenja«, je predpisana smrtna kazen odnosno 15 do 30-letna ječa. Ostala skupina obtožencev pa je po obtožnici kriva, da je hranila razstrelivna sredstva, kar je zločin po italijanskem kazenskem zakoniku iz leta 1894.

Končno so vsi obtoženci obdolženi zarote, ker da bi se naj bili med sabo in z drugimi nepoznanimi ljudmi domenili o izvajanju teroristične akcije z namenom, da se spravi del italijanskega ozemlja — Julijsko Krajino — pod tujo oblast. V to svrhu da so se posluževali oboroženega upora, pustošenja, pokolja in tajne, po vojaško urejene organizacije, ki naj bi v slučaju vojne delovala v okviru italijanske vojske proti njej. Za krivdo zarote določa zakon o zaščiti države kazen zapora za dobo 5 do 15 let. Razen teh proglašajo obtožnica omenjene obdolžence krive še drugih protidržavnih prestopkov.

Proces se prične v ponedeljek popoldne

Proces proti Jugoslovanom iz Julijske Krajine se prične pred posebnim sodiščem v ponedeljek popoldne ob 15. uri. Za branitelje so bili imenovani odvetniki Zennaro, Contreras, Matesel-Loriani, Kezić, Giannini in Bologna, ni pa bilo še določeno, katerega izmed obtožencev bo zagovarjal vsak posamezni odvetnik. Tudi še ni znano, ali bo obtožence kdo izmed zagovornikov smel braniti kot zaupni branitelj. O tem bo odločal sodniški kolegij, ki se zbere v polnem številu šele jutri, ko prispe v Trst predsednik posebnega sodišča miličniški general Cristini.

Medtem so stariši in sorodniki obtožencev vložili pri uradu posebnega sodišča prošnje, da se jim dovoli obiskati njihove obtožene družinske člane. Omenjeni urad je posete dovolil, v kolikor ne ovirajo priprav za bližnji proces. Proces bo trajal približno teden dni.

Sestanek fašistovskega direktorija v Dolini

Trst, 29. avgusta. Današnji »Piccolo« objavlja poleg poročila o pripravah za bližnji proces vest o sestanku fašistovskega direktorija v Dolini. Član tega direktorija je tudi stražnik Kuret, na katerega so, kot pravi obtožnica posebnega sodišča, lani streljali pred posebno sodišče postavljeni Jugoslovani. Ta sestanek je vodil miličniški častnik Grazioli, ki je najprej obžaloval smrt umorjenih zakoncev Marangoni iz Boršta. Nato je poročal o političnem položaju ter dal direktoriju natančna navodila za bodoče delovanje dolinske fašistične organizacije. Političnega tajnika in poedine člane fašističnega direktorija je končno pozval, naj nadaljuje svoje delo, ker se kraški fašizem ne sme obotavljati, marveč mora za vsako ceno s podvojeno vneto nadaljevati svoj pohod.

Velik požar v Beogradu

Beograd, 29. avgusta. AA. Davi med 2.15 in 2.20 je izbruhnil požar v mizarski delavnici Stepana Matiša. Požar se je naglo razširil tudi na skladišče. Obe poslopji sta popolnoma zgoreli, ostala poslopja, ki so bila ogrožena, pa so gasilci rešili. Vzroka ognja do zdaj še niso odkrili, ker je požar objel že večji kompleks, ko so reševalci in oblastva prišla na kraj nesreče. Gmotna škoda še ni dognana, vendar jo cenijo na dva do tri milijone Din.

Letalo padlo v množico

Chicago, 28. avgusta. AA. Med letalskimi prireditvami je letalo strmoglavilo v množico. Več oseb je bilo ubitih in ranjenih.

Pomen kmetijskih in gospodinjskih nadaljevalnih šol

Govor banovega pomočnika dr. Pirkmajerja

Maribor, 29. avgusta. Danes se je vršila zaključna prireditelj tečaj za učitelje in učitelje na kmetijskih, oziroma gospodinjskih nadaljevalnih šolah. Prireditelj je pristojstvo tudi pomočnik bana Dravske banovine g. dr. Otmar Pirkmajer, ki je imel ob tej priliki velik in važen govor o nalogah in pomenu delovanja učiteljev izven šole.

G. dr. Pirkmajer je najprej orisal našo novo državno ureditev v duhu manifesta od 6. januarja 1929 in naš državno-politični razvoj do današnjega dne, ki ga označuje stremenje, da se vse javne funkcije spravijo v sklad in da smotro delujejo in vodijo k napredku. Nato je g. banov pomočnik nadaljeval:

Skrb za napredek kmetijstva.

»Posebno skrb moramo posvetiti v naši državi kmetijstvu. Agrarna zemlja ima nebroj latentnih sil in skritih zakladov, ki se dajo izkoristiti. Zato pa je treba, da je naš kmetovalec naobražen, da je v zvezi s sodobnim napredkom svoje panoge, da je skrben gospodar, da je v svoji potrošnji racionalen in da izkoristi vsako priliko za pridobivanje in ojačanje svojega gospodarskega položaja. Zato posveča naša uprava posebno pažnjo prosvetljenju našega kmečkega prebivalstva. Kmetijske in gospodinjske nadaljevalne šole so glavno sredstvo, potom katerega se naj širi sistematična kmetijska prosveta na deželi.«

To je glavni razlog, da kmetijsko oziroma gospodinjsko nadaljevalno šolstvo z vsemi silami pospešujemo, ker pričakujemo od njega najhitrejši učinek, ki bo rodil za kmeta praktične sadove.

Vzgojne naloge učiteljev izven šole.

»Našemu učiteljstvu, ki se požrtvovalno oprlja tega tečaja, bo tedaj v mnogem pripisovati zaslug, ako se prosvetni nivo in z njim blagostanje našega kmetovalca dvigne. Našemu učiteljstvu se pa s tem tudi prilika, da postane duševni mentor za gospodarski napredek svojega okoliša in da zbere okrog sebe vse zdrave sile na deželi, ki so voljne napredno gospodariti ter tako pripravljati sebi in svojim potomcem boljše bodočnost. Nadaljevalne šole na deželi nudijo mnogo več prilike kakor sama osnovna šola, da se vzpostavi zdrava zveza med učiteljstvom in poljedelskim prebivalstvom.«

»Za napredovanje narodne prosvete je zato nadaljevalno šolstvo posebne važnosti. Učitelj dobiva vpliv na zrelejšega mladeniča, bodočega gospodarja, kateremu bo ostal trajen svetovalec

in prijatelj. Učitelj sam se bo s takim občevanjem še mnogo bolj poglobil v dušo kmetovalca, spoznal njegove potrebe, pospeševal njegove težnje ter mu bo ob strani tudi v težjih časih. Jaz gledam na ta učinek Vašega dela ne le z ožkega lokalnega, temveč iz širšega državnega stališča. Država bo imela potom Vašega dela prosvetljen kmečki stan, ki bo motril s pravim pogledom javna vprašanja ter se čutil pozitivnega člana človeške družbe in državne zajednice. Ravno z ozirom na možnost takega uspeha Vašega delovanja kot učiteljev kmečkih in gospodinjskih nadaljevalnih šol smatram za potrebno, da Vas naprošam, da ne opustite nobene primerne prilike, da ne bi vplivali na dozorevajočo mladino, da se zaveda svojih dolžnosti v javnem življenju do svoje rodne grude, do svojega doma, do svoje domovne občine ter do svoje široke domovine, do države ter svojega vladarja.«

Vloga gospodinj. — Lep dom in tujski promet.

V nadaljevanju je g. govornik podčrtal veliki pomen gospodinjskih nadaljevalnih šol, ki ne zastojata za pomenom kmetijskih, če se pomisli na veliki vpliv, ki ga ima žena na družino in domačijo sploh. Posebno pažnjo moramo posvečati pri gradnji hiš ureditvi naših domov, kajti vsi si moramo biti na jasnem, da je treba gledati, da se poveča na deželi poleg produkcije tudi konsum, kar se da doseči le z dotokom tujecev, s tujskim prometom.

»Tujski promet — je zaključil g. dr. Pirkmajer — postaja v naši kmetijsko-gospodarski bilanci vedno bolj odločilni faktor ter je treba usmeriti vse naše prizadevanje, da pridemo do tega, da bodo naši kraji, ki slovijo po svoji prirodni lepoti, čimprej sposobni, da sprejemajo tujece ter jim nudijo potrebne udobnosti. V tem pogledu je treba uporabiti vsako ugodno priliko, da se prebivalstvu pojasni pomen te gospodarske panoge, zlasti pa vrednost iste za kmečki živelj na deželi. Tu morejo zlasti gospodinjsko-nadaljevalne šole koristno delovati, ker je nastanitev tujecev odvisna od higijene, čistoče in udobnosti doma, katerega oskrbuje v glavnem gospodinja.

Jaz se povesni zavedam težav, ki so zvezane z Vašim delom in vem, da je treba mnogo idealizma in vztrajnosti, ako hočemo priti do uspehov. Zato bomo vedeli tem bolj ceniti vrednost Vaših uspehov in to naj Vas bodri ter naj Vam da potrebne duševne in telesne sile za uspešno delovanje v Vašem lepem poklicu.«

Izredni uspehi v analfabetskem tečaju

Ljubljana, 29. avgusta.

Danes dopoldne se je v jahalnici vojašnice 16. artilerijskega polka zaključil trimesečni analfabetski tečaj. Zaključil se je s skromno in dostojno svečanostjo. Vršili so se izpiti vseh vojakov, analfabetov, katerih je bilo v tečaju nad 160. Tečaj sta vodila učitelja gg. Flere Fran in Milan Mrhar. Prisotni so bili artilerijski brigadni general Aleksander Vuković, polkovnik art. polk. in komandant Jovanović, šolski nadzornik Andrej Rape in zastopnik mestne občine ljubljanske pis. ravnatelj gospod Šibenik, ki je prinesel primerna darila občine za najboljše učence. Darila so obstojala iz različnih knjig, pisalnega orodja in drugih za tečaj primernih daril.

Komandant polka polkovnik Jovanović je imel pred otvoritvijo izpitov kratek nagovor na udeležence tečaja, v katerem je povdarjal, da naša vojska je vedno pripravljena dvigniti tudi kulturni nivo svojih zvestih sinov. Udeleženci tečaja ste dobili podlago, marljivo ste se učili in bodite vredni sinovi naše lepe in svobodne domovine. Vojska bo vedno stremela, da si vsak vojniki izboljša svoj položaj.

Med zbranimi udeleženci tečaja je žarelo veselje. Vsi hrabri in lepi dečki, katerim je bila usoda tako nemila, da se niso mogli doma naučiti pisanja in branja, so z največjim zanimanjem sledili pouku in so z takorekoč med seboj tekmovali, kdo bo prvi v šoli. Tečaj je trajal 3 mesece, vsak teden po 4 učne ure in je bilo celotno okrog 60 učnih ur. V tem času sta gospoda učitelja dosegla krasne uspehe.

Zanimivo je gledati te sinove iz naših južnih krajev, kako so vneti, da bi se kaj naučili. Lepo znajo pisati v cirilici in v latinici. Kako veselje vlada med njimi, ko prvim domov pišejo brež posredovanja. Vojniki so prvokrat pisali domov sami očetom in materam ter znanecem in prijateljem. Mnogi so dobivali od doma odgovore, v katerih jih očetje vprašujejo:

Kako to, da si ti pisal. Nisi pisal, ker znam, da nisi pismen.

A vojniki jim je odvrnil: Dragi oče! Naučil sem se in hvala Bogu. Izpiti so trajali vse dopoldne in vojniki so lepo prestali izpite. Nekateri celo z odliko in pohvalo. Navajamo samo najboljše učence. Bili so to:

Borenovič Dragotin, vozarski eskadron iz Tamina, Savski most, vrbaska banovina.

Alagić Ramo, Bosanski Petrovac.

Brajić Mile, Cvić Vladimir, srez Prnjavor in drugi.

Komandant artilerijskega polka polkovnik Jovanović je imel tudi nagovor na prisotne vojnike ter se zlasti zahvalil občini za darila.

Dne 26. avgusta se je vršil zaključek analfabetskega tečaja tudi pri 40. pešpolku. Ta tečaj je obiskovalo nad 400 vojakov. Tečaj sta vodila učitelja g. Lojze Marok in g. Janko Škufca. Tudi ta tečaj je dosegel prav krasne uspehe.

Okoliši srednjih šol v Dravski banovini

Ljubljana, 29. avgusta. AA. Kraljevska banaska uprava dravske banovine razglašala:

Na osnovi § 39. točke I-3 zakona o banski upravi so bili odredeni za srednje šole v banovini naslednji okoliši v smislu § 9. zakona o srednjih šolah:

za realno gimnazijo v Celju srez Brežice, Celje, Gornji grad, Konjice, Laško in Šmarje; za realno gimnazijo v Kočevju srez Čabar in Kočevje;

za realno gimnazijo v Kranju srez Kranj in Radovljica;

za II. in III. realno gimnazijo v Ljubljani mesto Ljubljana ter srez Ljubljana-okolica, Kamnik, Litija in Logatec;

za I. gimnazijo in za realko v Ljubljani mesto Ljubljana ter srez Brežice, Čabar, Laško, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litija, Logatec, Novo mesto in Radovljica;

za gimnazijo in za realko v Mariboru srez Celje, Dolnja Lendava, Gornji grad, Konjice, Ljutomer, Maribor-desni breg, Maribor-levi breg, Murska Sobota, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec in Šmarje;

za realno gimnazijo v Murski Soboti srez Dolnja Lendava, Ljutomer in Murska Sobota;

za realno gimnazijo v Novem mestu srez Krško in Novo mesto;

za realno gimnazijo v Ptuj srez Dolnja Lendava, Ljutomer, Murska Sobota in Ptuj.

Najdba staroslovenskih grobov v Kranju

Preteklo nedeljo so na stavbišču tekst. tovarne Jugo-Bruna v Kranju, na tako zvani Gorenji Savi, delavci našli na grobove iz časa naselevanja narodov v gorenjski ravnini. O najdbi je ravnatelj tovarne, g. ing. Vojo Knop, osebno obvestil ravnateljstvo Narodnega muzeja v Ljubljani, kateremu je obenem osebno izročil dotle najdene predmete. Vodstvo muzeja je po tem obvestilu, ki prihaja o brižni pažnji g. ravnatelja Jugo-Bruna, poslalo na lice mesta uradnika, da ugotovi stvarno stanje in izvede nekaj poizkusnih kopanj, toda brez uspeha.

Omenjeno nedeljo sta bila najdena dva groba z ohranjenima okostnjakoma. V enem izmed grobov se je poleg okostnjaka našel še glinast lonček, katerega je pa udarec krampa razbil, dalje majhen nož, suličasta konica ter zaponka s kekega opasača. Lega okostja je bila zahodno izhodna, mrlič iztegnjen, 1½ m pod površjem na saskem produ. Okostnjak drugega groba je ležal približno 1 m pod nivojem, v navadni zemlji ter nekoliko iz smeri zahod-izhod, izmed dodatkov se je pa pri njem našel samo lepo ohranjen prstan, ki sliči docela staroslovenskim prstanom iz Mengša. Iz najdbenih okoliščin bi bilo domnevati, da groba nista iz istega časa.

Nadaljna poizkusna kopanja okrog prvega groba niti do globine 1½ m niso prinesla nikakih novih najdb, iz po terenu raztreseno se

nahajajočih, večinoma dobro ohranjenih odlomkov človeških kosti ter keramičnih posod z ornamentiko bi bilo pa sklepati, da je bil ves ta teren že nekoč iz kateregakoli razloga prekopan ter da tu ni pričakovati groblja v onem redu, kot n. pr. na južni strani savskega mostu, kakor ga je leta 1907. odkril W. Schmid.

Vsi najdeni predmeti se nahajajo v lasti ljubljanskega Narodnega muzeja. Ob tej priliki je treba posebno povdariti pažnjo, katero je izkazoval stvari ravnatelj Jugo-Bruna, g. ing. Vojo Knop, kakor tudi izreči zahvalo, ker je za izkopavanje velikodušno stavil na razpolago svoje delavce ter prevzel vse troške.

Velika šumarska in lovška razstava

V prostorih ljubljanskega velesajma bo od 31. avgusta do 15. septembra pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja velika šumarska in lovška razstava.

Ker Jugoslavijo pokriva nad 30% gozdov, je ta razstava gotovo velevažna za domačine, ki bodo imeli priliko videti pravilno gojenje gozda, nadalje pa tudi vso uporabo gozdnih pridelkov in sicer od lesa do gob in raznih gozdnih sadežev.

Prikazani bodo tudi vsi pripomočki, posebno novejši stroji, ki se jih uporablja v gozdarstvu in lesni industriji.

Prav tako važna bo ta razstava tudi za inozemce. Na naši prvi tovrstni razstavi bodo zastopane vse večje lesne firme in sicer po uzancih kakor po večjih izdelkih. Nadalje bo prikazana tudi količina lesa, ki jo izvažamo v inozemstvo. Tuji trgovci bodo imeli priliko videti razvoj in moč naše lesne industrije ter pri tej priliki stopiti v trgovske zveze z jugoslovanskimi industrijalci in trgovci.

Lepa se obeta tudi lovška razstava, na kateri bodo zastopani vsi deli države. Poleg lovskih trofej bo povečini prikazana tudi vsa divjad od balkanskega risa pa do alpskega kozoroga, kakor tudi zgodovini našega lovstva.

Avtomobilska nesreča

Rimske toplice, 28. avgusta.

Danes popoldne se je na križišču v Šmarjeti dogodila lahka avtomobilska nesreča, ki k sreči ni imela hušjih posledic. Neki napol tovorni avtomobil je pripeljal po ozki soteski z Breznega. Bil je natovoren z razno robo. Ko je pripeljal do ovinka, hotel kreniti na cesto proti Celju, se je v svojem diru, ker je bil nenkrat prehud ovinek, zaletel s precejšnjo brzino v obcestno drevo, ki stoji pred hišo trgovine M. Tičar. Mislil je, da se bo še kljub velikemu ovinku izmaknil drevesu, vendar pa ni bilo več mogoče. Oplazil se je ob drevo s toliko silo, da se mu je zavihnil blatnik pri srednjem kolesu. Sreča v nesreči je bila, da se ni nihče takrat nahajal pred hišo, ker bi lahko na tem stisnjem ovinku postal žrtev te nesreče. Krivda je bila seve na strani nepravidega voznika samega, kljub velikemu ovinku, ker je dirjal naprej z ne dovolj zmanjšano brzino. Po kratkem popravilu je zopet nadaljeval svojo pot.

Zopet drzen vlom

Rimske toplice, 28. avgusta.

Ni še dolgo tega, odkar je »Jugoslovanc« žeporočal o drznem poskusnem vlamu v poštni urad, ko so v noči od srede na četrtek zopet neznanji zlikovci vdrli v kopalniško kuhinjo in shrambo.

Ko je zvečer vse službujoče osebje opravilo svoj posel, so pozaklenili vse prostore in odšli k počitku. Ponoči pa se je neznan tat, morda celo isti kot zadnjič vthotapil najbrže skozi zaklenjena vrata v kuhinjo v kopalnišču in odtam v shrambo, kjer je moral z nekimi ostrim predmetom prerezati žično mrežo, da je prišel do shrambe. Slučajno pa ni našel ničesar posebnega: nekaj mesa, katerega se še dotaknil ni, in nekaj peciva, ki ga je odnesel. Bil je zanj to pot zopet slab tatinski plen!

Domneva se, da je moral biti tat o razmerah prav dobro poučen in je nemara najbrže imel celo ključ ali vsaj »vtrih«, da je z njim odprl kuhinjska vrata in tako prišel do shrambe. Tat si je vrata na ta način lepo odklenil, da je prišel v kuhinjo in bi ostala vsaka sled, ker ni odnesel veliko, morda docela izbrisana, da ni razrezal žične mreže, saj je potem vrata za seboj zopet dobro zaklenil, tako da na zunaj ni bilo nikakih vidnih znakov kakšnega nočnega obiska; ni pa izključeno, da se je nočni obiskovalec splazil tudi skozi okno, saj je baš v kuhinjo mogoče dostop na več krajih ravno za tatove prikladnih.

Kdo bi bil nočni obiskovalec še niso mogli izslediti. Morda je kakšen domačin, ki so mu razmere docela poznane, lahko pa je bil tudi kakšen tujec z družbo, ki je računajoč na bogat plen, nasledel svoji predrznosti.

Kamnik

Sokolsko društvo v Mengšu priredi v nedeljo 31. t. m. javno telovadbo z veliko vrtno veselico na vrtu gostilne Funtek. Nastopa se udeležiti tudi kamniški Sokol z vsemi oddelki.

Kolesarska nesreča. V torek popoldne je pred Stergarjevo trgovino na Suti padel s kolesa znani posestnik in lesni trgovec Trobevec iz Vrhpolja. Pri padcu je zadobil znatne poškodbe na glavi, tako da se je onesvestil. Ostal je v domači oskrbi.

Motociklistična nesreča. V sredo popoldne se je ponesrečil z motociklom v Tuhijski dolini kamniški trgovec Pavel Kemperle. Popoldne se je odpeljal s prijateljem na izprehod. Na potu priti domu pa mu je na prašni cesti motocikel izpodrsnil in z največjo brzino je zavozil v bližnji jarek. Zadobil je hude poškodbe na glavi in na kolenu, tako da so ga morali takoj odpeljati v bolnico. Njegov prijatelj je tudi ves potolčen po glavi, motocikel je razbit.

Kranj

Sokolsko gibanje se je intenzivno začelo širiti po okolici Kranja. Ustanavljajo se društva skoro v vsaki večji vasi. Pred kratkim se je ustanovil Sokol Kraljevine Jugoslavije v Naklem in v Senčurju. Članov je povsod zadovoljivo število. Ustanavljajo se tudi naraščajski in sokolični oddelki. Daljše poročilo o imenovanju dveh društvih prinese v kratkem »Jugoslovanc«.

Zivahno stavbno gibanje zaznamujemo tudi po celi kranjski okolici. Posebno veliko se gradi malih hiš. Tako se gradijo hiše na Gorenji Savi, Širčicah, proti Primskovemu in dalje proti Senčurju. Na Primskovem gradi tamkajšnje gasilno društvo svoj veliki gasilni dom, ki bo v doglednem času dogotovljen. Lepa stavba stoji tik ob cesti Kranj-Jezersko in bo v krasni lični vasi.

Komisijki ogled daljnovođa KDE se je vršil prvi dan v petek 27. t. m. Komisija, sestojča iz 5 članov, se je sestala ob 9. uri v Naklem in šla ob daljnovođu do Kokrice, kjer se je vršilo v gostilni »Lakner« kosilo. Nato je nadaljevala pot do vasi Primskovo. Včeraj 28. t. m. se je komisija sestala na Primskovem in šla ob daljnovođu proti vasem levo Kokre.

Godba gasilne družve v Senčurju, katere blagoslovitev se je vršila šele 6. julija t. l., lepo napreduje. V sezoni prireditelj ne mine skoraj nedelja, da ne bi godba kje nastopila. Dvakrat je celo nastopila v Kranju na vrtu hotela »Jelen«. Godba šteje 28 mož, navadnih kmetijskih fantov, ki so se v teku enega leta tako dobro izvežbali. Instrumente imajo vse nove. Godbi želimo še večjega napredka!

Ribnica

Tujina skopo reže kruh. Dan za dnem prihajajo iz Amerike, posebno iz Kanade pisma, ki govore, kako težko je tam dobiti delo. Nekateri, posebno oni, ki so šli bolj zadnji preko morja, so že dolgo brez dela. Mnogo bi se jih rado vrnilo, pa nimajo denarja. Več slučajev je, ko so pisali domov, naj jim tja pošljejo kaj denarja, da ne bodo pomrli od gladi. E, tudi v Ameriki se ne cedi vsem med in mleko.

Začetek šol

Na deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje za vse učence v ponedeljek in torek, dne 1. in 2. septembra t. l., vselej od 8. do 12. ure. Učenci naj se izkažejo z običajnimi dokumenti. Pri vpisu mora plačati vsak učenec 20.— Din za Zdravstveni fond.

Usposobljenostni izpiti na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani se prične dne 24. septembra. Pravilo opremljene in kolkovane prošnjice naj pošljejo uradno izpraševalni komisiji do 20. septembra. — Po odloku ministrstva prosvete S. n. br. 25.857 od 23. avgusta 1930 se morejo v šolskem letu 1930/31 vpisati v I. letnik učiteljske tudi učenci(ke), ki so rojeni 1. 1912.

Izpiti na gremijalni šoli. Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse učne gospodarje, da bodo ponavljalni izpiti na gremijalni šoli v sredo, dne 3. septembra popoldne od 2. do 6. ure. Vpisovanje v I. letnik bo v četrtek in petek, dne 4. in 5. septembra od 8. do 12. in od 2. do 6. ure in gremijalni pisarni. Za II. in III. letnik bo vpisovanje v torek, dne 9. septembra, kakor tudi sprejemni in drugi izpiti, vsakokrat od 2. do 4. ure popoldne. Pričetek šolskega leta bomo objavili na šolski deski na Ledini in v palači Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici, kakor v dnevnem časopisu. Vsak vajenec I. letnika naj prinese k vpisovanju 500 Din šolnine in 100 Din vpišnine. Vajenci ostalih letnikov pa 500 Din šolnine. — Šolski odbor gremija trgovcev.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Razredni in vsi drugi izpiti se vršijo od 1. septembra naprej po razporedu na deski v vestibulu zavoda. Vsaka gojenka je dolžna, da si pogleda ta razpored pred 1. septembrom. Vpisovanje se vrši: za I. razred dne 11. septembra; za na novo vstopivše gojenke v II. do VIII. razred dne 12. septembra; za gojenke, ki so bile že na zavodu dne 13. septembra. Otvoritvena služba božja je 15. septembra v nunski cerkvi. Začetek pouka je 16. septembra ob 8. uri.

Še dunajska opereta

V svojem včerajšnjem poročilu sem pozabil povedati, da sem revmatičen. Revmatizem je vrazja bolezen. Kajti če te trga v desni nogi, si prisiljen vstati z levo. In če te že trga, te trga gotovo dva dni na istem mestu. Tako sem tudi 28. avgusta vstal z levo nogo. Ena mnogih drugih posledic vstajanja z levo nogo je bilo tega dne tudi poslušanje sužnjev ljubezni. Najprej sem slišal »sužnja ljubezni« in potem »oj, to ljubezen«. Prva je baje komorna opera, druga pa dunajska spevoigra. Od druge sem slišal le »oj, to«, ker sem pred »ljubeznijo« ušel. Poleg mnogoštevilnega naroda je bilo v operi namreč tudi precej stopinj Fahrenheita. Za Fahrenheita sem se odločil radi tega, da bi dobil večje število. Saj so storile to že znamenitejšje firme ob času inflacije. Edino škodo od tega ima parno kopalnišče »Slon«, ki je dobilo v poletnih predstavah resnega konkurenta. Ker smo že pri slonih, naj omenim še, da smo videli med sužnj: ljubezni fauna, ki se je prav po nepotrebnem žrtvoval za ljubezen z uprav slonovsko velikodušnostjo. Tudi jaz sem mu hvaležen, ker sem se že hotel namesto njega javiti prostovoljno kot žrtev, samo, da bi bilo klobase konec in da bi Adamiču ne bilo več treba pisati o polževih slinah. Ko so pa na odru začeli barantati s »perverser-terpihi«, je narod spoznal, da je naša opera nekaka svobodna tribuna in je to spoznanje spontano izrazil. Na mene je pa učinkoval Fahrenheita kakor radioaktivna kopol in sem zautil svežih moči v desni nogi, s katero sem potem vstal in odšel v boljše bodočnost vzhic temu, da se mi je dremalo. In bi se po vsem tem, kar se je te dni dogajalo v operi, ne žudil, ako bi metropolitano-opera gostovala prihodnje poletje s Parsivalom pod imenom »Parnaršvalc« v Tinca baru. Slavko Ostero.

Dnevne vesti

— Udeležencem velike skupščine »Družbe sv. Cirila in Metoda«, ki se vrši dne 8. septembra t. l. v Ribnici na Dolenjskem, sporočamo, da odhaja vlak iz Ljubljane ob 7:15 zjutraj in pride v Ribnico ob 10. V Ljubljano se vrne ob 9. uri zvečer. Ob 11. uri se vrši zborovanje. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, naj se prijavi pri C. M. podružnici ali pa pri gospodu I. Troštu, str. učitelju v Ribnici. Pripominjamo, da nam direktor drž. železnice kljub dvakratni vlogi ni dovolila polovične vožnje.

— Razstavljalec lovskih psov opozarja vodstvo razstave, da morajo biti razstavljeni psi prepeljani na razstavni prostor dne 31. avgusta t. l. najpozneje do 8. ure zjutraj. Psi morajo imeti močne veržice in ovrtnice, popadljivi psi pa tudi nagobčnike. Na predvečer razstave, danes 30. t. m. ob 20. uri se vrši pozdravni večer v hotelu Union, katerega naj se razstavljalci in ljubitelji kinologije udeležijo v čim večjem številu.

— Prvi ženski pilot-lovec v Zagrebu. V Zagrebu je dospela z rednim potniškim letalom iz Prage najbolj znana čehoslovaška letalka pilotinja gospa Ele Hamšikova. Ona je najbrže edini ženski pilot-lovec v Evropi. Seveda je posebno na Čehoslovaškem dobro znana. Gospa Hamšikova je žena poveljnika lovske šole v Pragi kapitana Hamšika, ki je svojo ženo naučil ne samo pilotirati na navadnih športnih letalih, temveč jo je tudi izobrazil za pilota na lovskih aparatih.

— Krvna osveta. V vasi Ada na Kosovem polju so našli v koruzi truplo 13 letnega dečka, ki je bil na petnajstih mestih preboden z nožem. Orožništvo je ugotovilo, da je to Nazif, sin kmeta Abdula Seferovića. Iz raznih okoliščin je bilo možno sklepati, da gre za krvno osvetlo. Preiskava je vrgla sum na brata Alilovića, ker je bil pred leti umorjen njun oče in je bil umora obdolžen Abdula Seferovića, ki pa je bil radi pomanjkanja dokazov oproščen.

— 30 tatvin vaškega tatu. V vaseh okoli Kuršumlje je bilo izvršenih v zadnjih letih nebroj tatvin. Kljub skrbni preiskavi orožništvo ni moglo izslediti zločincev. Splošno se je domnevalo, da gre za roparske podvige hajduka Sekulića. Pred kratkim je zalotil neki seljak, ki se je vračal s svojo družino s polja, v svoji hiši sumljivega neznanca, čigar opis je sporočil sreskemu načelnstvu. Na podlagi tega opisa se je posrečilo prijeti spretnega tatu. Našli so tudi celo zalogo nakradenega blaga, ki ga je skrival v svoji hiši.

— 4 leta robije za umor ljubice. Sodišče v Sremski Mitrovici je obsodilo na 4 leta robije Pavla Pavličića, občinskega stražnika v vasi Golubinac, ker se je v prepiru s svojo ljubico tako razburil, da je streljal nanjo in jo usmrtil.

— Roparski umor blizu Požarveca. Predsednik občine Ždrela pri Požarvecu Dragutin Simonović se je pred večerajšnjim še pred zoro napotil v bližnji Petrovac. Imel je pri sebi 35.000 Din v svrhu izplačila prvega obroka za avtobus, ki si ga je nameraval nabaviti. Med pota so ga napadli razbojniki in ga strašno razmesarili ter mu vzeli ves denar. Njegov konj pa je preplašen pobegnil v gozd. Simonovića so našli mrtvega na cesti, ko se je zdanilo. Prebivalstvo je zelo razburjeno, ker je to v zadnjem času že drugi roparski umor v tem okrožju. Orožništvo energično vodi preiskavo.

— Žrtve Save. V bližini mestnega kopališča v Zagrebu je v navidez mirni vodi utonil čevljarški pomočnik Vinko Geč. Ko se je pričel potapljati, so mu pohiteli na pomoč nejevovi prijatelji, toda ga niso mogli več rešiti, ker se je zgrbil pod vodno gladino. Niti njegovega trupla še niso našli.

— Nesreča pri gradnji. Delavec Peter Pašić, zaposlen pri gradnji neke hiše v Novem Sadu, je po nesrečnem naključju padel v apnenico in dobil težke poškodbe.

— Rodbinska drama v Zagrebu. Železniški strojnik Josip Pendelin, ki je živel v zadnjem času v nesoglasju z ženo, ker je vdan pijači, se je včeraj vrnil pozno ponoči pijan domov. Prišlo je do prekanjanja in pobesnili mož je pričel obdelovati ženo z žepnim nožičem. Težko ranjena žena je pričela klicati na pomoč, da so jo slišali sosede in pozvali sanitetni voz, ki jo je odpeljal v bolnico usmiljenih sester. Njeno stanje je zelo nevarno. Pendelin se je po tem dogodku na mah iztrezil in se sam takoj prijavil policiji.

— Zločin ljubosumnega moža. V Sremski Mitrovici je hotel te dni ubiti cigan Janko Jovanović svojo ženo Jovanko, s katero je živel v divjem zakonu. Nепrestano sta bila sprta. Ci-

način lahko konkurira z enakovrednim inozemskim blagom.

gan je sumil, da ga Jovanka vara. V četrtek jo je napadel z motiko, in jo bežečo udaril po glavi in nato zbežal. Jovanka se bori s smrtjo.

— Po 6 letih ječe spoznan za nedolžnega. V Požarvecu se je pred kratkim vršil ponoven sodni proces proti Savi Djordjeviću, ki je bil pred 6 leti obsojen na 20 let robije radi trojnega umora. Nedavno pa je bil obsojen na smrt radi umora pod najtežjimi okolnostmi njegov sovaščan Dragutin Stojadinović, ki je pred smrtjo priznal, da je izvršil tudi zločin, radi katerega je bil obsojen Djordjević. Navedel je tako prepričevalna dejstva, da je sodišče obnovilo proces proti 60-letnemu starcu Djordjeviću in spoznalo, da ni kriv, kakor je slednji tudi vedno zatrjeval.

Zdravniku, zobozdravniku ali zobotehniku se odda v najem dve sobi v visokem pritličju v Dalmatinovi ulici, s 1. februarjem 1931. — Ponudbe na upravo tega lista pod: Februar. 329

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— Gorazdov (preje Gärtnerjev) učni zavod se je na željo mnogih staršev zopet otvoril. Zavod je slovel vedno radi jako lepih učnih uspehov. Več v malih oglasih. 326

— V vednost vsem zobotehnikom Dravske banovine! Pozivamo vse nekonesijonirane in konesijonirane zobotehnike Dravske banovine na važni celokupni sestanek, ki se vrši v nedeljo, dne 31. t. m. ob 9. uri dopoldne v sejni dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20, dvorličje. Sestanka se udeležijo delegati iz Zagreba, kateri nam bodo poročali o osnutku novega zobotehniškega zakona. — Vabimo vas gospode kolege, konesijonirane in nekonesijonirane, da se istega v svojem lastnem interesu udeležite! — Pripravljali odbor več konesijoniranih in nekonesijoniranih zobotehnikov!

— Slavnostna otvoritev nove šole v Zaplani nad Vrhniko se vrši v nedeljo dne 31. t. m. Po sv. maši in blagoslovitvi nove stavbe sledi na šolskem vrtu veselica s srečolovom, godbo in petjem. Zaplaninci smo ponosni na krasno stavbo in vabimo, da si jo pridete ogledat vsi prijatelji šolstva in nas hribovcev. 317

Aluminijasta

emajlirana modra, siva in rujava kuhinjska posoda vedno in v največji izbiri edinele pri tvrdki

Stanko Florjančič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35

Točna in solidna postrežba!

Ljubljana

Sobota, 30. avgusta 1930., Roza. Pravoslavni: 17. avgusta, Milka.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčiči na Sv. Jakoba trgu.

■ Kolonisti mestne občine ljubljanske, ki letujejo v Breznici na Gorenjskem, se vrnejo v Ljubljano danes v soboto 30. avgusta ob 12:30 opoldne na glavni kolodvor. Stariši, pridite ponje!

■ Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje novih članov se vrši v ponedeljek in torek (1. in 2. sept. t. l.) med 18. in 19. uro v sobi št. 6, Vegova ulica. Odbor vabi vse pevke in pevce, ki imajo veselje in dobro voljo, da vstopijo v Matični zbor. Prva pevska vaja in sestanek celega zbora bo v sredo, dne 3. septembra ob 20. uri v pevski dvorani v Vegovi ulici.

■ Pevski zbor Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« prične v torek dne 2. septembra z rednimi pevskimi vajami. Odbor poziva vse stare člane in članice, obenem vabi nove pevke in pevce, da prijavijo svoje sodelovanje v pevskem zboru »Sloga«. — Skupni sestanek v torek 2. septembra ob pol 20. uri v glasbenih prostorih v ljubljanskem dvoru.

■ Vpisovanje gojencev v glasbeno šolo Nar. žel. glasbenega društva Sloga v Ljubljani se vrši v dneh od 9. do 13. septembra t. l. od 2. do 4. ure popoldne v šolskih prostorih v ljubljanskem dvoru, Prazakova ulica. V ponedeljek, dne 15. septembra t. l. ob 5. uri popoldne je razdelitev učni ur. Pričetek rednega šolskega pouka je v torek, dne 16. t. l. Pravico do sprejema v to šolo imajo v prvi vrsti otroci železničarjev, nato šole drugi otroci in sicer po številu morebitnih prostih mest.

■ Aretiran je bil včeraj Bosanec Topčagić Aga radi goljufije, pravtako je bil prijel Zolger Rudolf radi prevare.

■ Karambol sta imela kolesarja Owen Leopold in Stern Anton radi nepravilne vožnje slednjega.

■ Vlomi in tatvine. Križniku Antonu, gostilničarju na Viču je včeraj nezna storilec vlomil skozi okno v stanovanje in odnesel mnogo obleke v vrednosti 4000 Din. — Nočnemu čuvaju Kavori Francu je bilo iz stanovanja

ukradenih 320 Din, Kregarju Avgustu, elektromonterju na Gregorčičevi stavbi na Dunajski cesti pa je bila ukradena delovna obleka. — V četrtek zvečer je neznan tat odnesel iz trnovske cerkve cerkven prt, vreden 200 Din.

Maribor

m Osutek za spomenik kralju Petru. Profesor na tukajšnji realki, kipar g. Ravnikar je te dni dovršil izredno posrečen osutek za spomenik kralja Petra I. v Dolnji Lendavi. Osutek sestaja iz podstavka trioglatega obeliska s tremi stiliziranimi orli, reliefom glave kralja Petra in iz krone, ki tvori vrhni zaključek.

m Prevoz zemeljskih ostankov italijanskih vojakov. Na tukajšnjem pokopališču na Pobrežju so te dni izkopali ostanke 120 italijanskih vojakov in jih prenesli na vlak. Včeraj so pripeljali iz Ptuja ostanke 40 tankaj pokopanih italijanskih vojakov in jih pridružili mariborskim. Danes se odpelje ves transport v Ljubljano, kjer bodo na pokopališču pri Sv. Križu ostanke vseh 160 vojakov pokopani.

m Posvetovalnica za obrtne poklice. Ob pomanjkanju posvetovalnice za izbiro poklica, ki se doslej še ni mogla ustanoviti, opravlja to delo za obrtno in delavsko stroko tukajšnja borza dela. Borza daje staršem vedno nasvete, v kateri stroki bo za otroka še največ izgleda, da pride do kruha. Zdravniško preiskavo opravi istotako brezplačno mestni fizik ali pa zdravnik zadruga obrtnikov.

m Mestni reveži. Mariborska mestna občina ima v treh hiralnicah v Muretincih, Ptujju in Vojniku 42 oskrbovancev, v oskrbnišnici v Mariboru pa 90. Skupaj oskrbuje tedaj 132 oseb. Letni stroški za hiralnice znašajo 262.800 Din, za oskrbnišnico pa 346.875 Din.

m Socialne podpore. Mestni ubožni svet je določil za prihodnji proračun sledeče podpore: starostne podpore 338.880 Din, enkratne podpore 30.000 Din, za ubožne sloje 160.000 Din, za brezposelne 50.000 Din, za deložirance 10.000 dinarjev in za siromake 200.000 Din.

m Družabni izlet po Jugoslaviji. V petek sta prispela iz Celovca v Maribor dva velika, moderna potniška avtobusa, s katerima potuje na družabni izlet po Jugoslaviji krog 60 oseb. Avtobusa sta odpeljala iz Celovca v četrtek in sta namenjena preko Zagreba, Bosne, Dubrovnika in Kotorja v Črno goro, ki je zadnji cilj. Od tu se izletniki vrnejo preko Dalmacije in Ljubljane nazaj v Celovec.

m Izlet. Narodna železničarska godba »Drava« priredi jutri 31. t. m. celodnevni društveni izlet k Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Slatino-Radenci ter v Gornjo Radgono, kjer priredi koncert.

m Sprejem okoliških učencev na mariborskih meščanskih šolah. Prosvetni minister je odredil, da se smejo na meščanskih šolah v Mariboru vpisati tudi učenci iz okoliških občin, ki gravitirajo v mesto.

m Vodstvo obrtne nadaljevalne šole v Mariboru opozarja, da se je doslej samo par vajencev in vajenk oglasilo k vpisovanju ter prosil, da mojstri in mojstrinje store v tem oziru svojo dolžnost. Sredi septembra mora biti vse vpisovanje zaključeno.

m Smrtna kosa. V petek, ob 4. uri zjutraj je na pljučnici umrla tu ga. Milena Senjorjeva, žena sodnega svetnika in predsednika mariborske podružnice Slovenskega planinskega društva. Pokojnica, ki je bila povsod znana kot vzorna žena in mati, je bila iz znane Svetkove rodbine iz Ljubljane. Zapušča Smiljano in Mladena, ki sta oba že v srednji šoli. Pogreb pokojnice bo v nedeljo ob 16. uri na Pobrežju. Blag ji spomin!

m Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6 v A razredu opoldne in zvečer Din 8:30, v B razredu Din 12:30, v C razredu Din 14:30. Priglašajte se!

m K asfaltiranju pločnikov. Pasanti Aleksandrove ceste prosijo, da bi se napravili asfaltni pločniki tudi pred hišami št. 71, 73 in 75, ker so omenjena mesta ob dežju neprehodna.

m Elektrifikacija Krčevine. Občani predmestne občine Krčevina so te dni pričeli akcijo za elektrifikacijo in zbirajo v ta namen podpise interesentov. Doslej so jih zbrali že preko 100. m Aretacija in prijave. V četrtek so bile tu aretirane 4 osebe, dve zaradi tatvine, 1 zaradi prevare in 1 radi beračenja. Prijav je bilo 18, med temi 12 o prometnih prestopkih. Poročil o izgubljenih predmetih itd. je bilo 7.

m Nezgoda božjastnika. Dvaintridesetletni Matija Krivec je v četrtek padel v božjastnem napadu na pločnik na Glavnem trgu ter se nevarno ranil na glavi. Nezavestnega so najprej spravili na rešilno postajo, potem pa v bolnico.

m Tatvina kolesa. Trgovcu Janku Ullerju s Pobrežja je v četrtek dopoldne izginilo kolo znamke »Brenabor«, vredno 1000 Din, katero je pustil pred poslopjem okrožnega sodišča.

m Nezgoda na cesti. Na Kralja Petra cesti v Studencih je padel 45-letni železničar Josip Petkovšek tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Z rešilnim avtomobilom je bil prepeljan v bolnico.

m Samomorilni poskus ali nesreča. V petek zjutraj okrog 5. ure so našli na progi Maribor—Limbuš v bližini prve stražnice tik tira nezavestno dokle, ki so ga pripoznali za 24-letno uradnico Helo Herbergerjevo iz Slovenske Bistrice. O tem dekletu smo že poročali, da je pred dnevi izginilo z doma. Herbergerjeva je bila z rešilnim avtom nemudoma prepeljana v mariborsko bolnico. Ni znano, ali se je hotela sama umoriti ali se ji je pripetila nesreča.

Celje

* Velik ognjemet so v četrtek zvečer gledali Celjani. Prof. Strohschneider je hodil z 48 kg težkim ognjemetnim aparatom po vrvi in je bil deležen velikega aplavza. Sinoči pa je vzel na vrh še svoji mali punčki. Ljudem je kar kri zastajala v žilah. Če bodo Celjani pridni, tako je obljubil g. prof., bo dal nocoj in jutri zvečer še eno predstavo.

* Za dvokolesi so prišli vozički s štirimi kolesi na red. Franc Čretnik, delavec pri trgovcu Josipu Kvedru je pripeljal neko blago na štirikolesnem vozičku pred Javno skladišče na Masarykovem nabrežju. Blago je odnesel v skladišče, voz pa pustil na cesti. Ko se je vrnil, ni bilo več vozička. Delavec ga kljub iskanju in povpraševanju ni mogel najti. Voziček je vreden 250 Din, zeleno pleskan ter nosi napis tvrdke.

* Kanarček se je zaletel k mizarškemu pomočniku Antonu Fischerju v Spodnji Hudinji št. 52. Lastnik naj se javi pri policiji.

* Zapestnice postajajo nezveste svojim nosilcem. Gdč. Zlata Zorič je prijavila policiji, da je izgubila na levem bregu Savinje zlato zapestnico, vredno 300 Din; v mestu je izgubila zlato zapestnico, vredno 400 Din gdč. Natalija Hanke; gdč. Marija Medvešek pa je izgubila zlato zapestnico, vredno 200 Din.

* Tako dolgo ne morem čakati. Pred kolodvorom so postavili prav lično hišico, na kateri se s ponosnimi črkami blesti napis »Tourist office«. V tej hišici bo poslovalnica tujsko-prometnega urada, ki je sedaj še v palači Prastedione. Na zadnji strani hišice so napravili v podzemlju moderno, higienično stranišče, ki je pa zaenkrat še zaprto. Na vratih pa je majhen napis, ki pravi: »Otvoritev koncem oktobra«. Te dni je neki človek, ki ima v današnjih težkih časih še kaj smisla za humor, na stopnjicah pred vratmi nekaj napravil, na tisto pa je vtaknil listek, na katerega je s svinčnikom napisal: »Tako dolgo ne morem čakati«.

Želimlje

Obesil se je v sredo Jakob Zalar iz Želimlja št. 2. Bil je dober in skrben gospodar, zaradi družinskih neprilik je v hipni nezgodnosti izvršil usodni čin.

Delna kap je sadela v Celju znano tukajšnjo gostilničarko g. Marjeto Kramar. Zelimo ji skorajšnje okrevanja.

Gobarji. V tukajšnji okolici revnejši ljudje kaj pridno nabirajo gobe. To bi bil za naše razmere mnogim lahko znaten vir dohodkov, če bi ne bila cena suhim gobam tako padla. Prve gotovo imajo tu svoje prste vmes prekupevalci in spekulanti, ki iščejo previsokih dobičkov. Govori se že, da namerava neka družba organizirati zadrugo prodajo suhih gob, kar bi bilo gotovo za revne ljudi in za dotično družbo velikega pomena.

Hrastnik

Umrla je in bila pokopana v petek popoldne gospa Cecilija Štefančič, soproga posestnika in krojaškega mojstra ter bivša gostilničarka v celjskem Sokolskem domu. Soprogo, nekdanjemu stebri litijskih ter hrastniških pevcev ter gdč. hčerki naše odkrito sožalje! Naj počiva v miru blaga pokojnica!

Zagorje

Ljudska stavbena zadruga priredi v nedeljo, dne 7. septembra t. l. v Zadrugnem domu veliko javno tombolo; glavni dobiček je parcela v vrednosti 6000 Din in več drugih lepih dobičkov. — Vabljeni vsi!

Trbovlje

Loterija konzorcija za zgradbo invalidskega doma. Marsikateri, ki je pred leti kupil srečke te loterije, nas je že vprašal, kaj je z loterijo za zgradbo invalidskega doma v Trbovljah. Nam je znano le to, da je oficijelna organizacija Udruženja vojnih invalidov v Trbovljah odločno odsvetovala, da hi se ta akcija pripustila, ker je nasprotovala interesom invalidov. Zato danes javnost z interesom pričkuje tozadevne pojasnila krajevne organizacije Udruženja vojnih invalidov v Trbovljah, predvsem pa s strani bivših funkcijonarjev Konzorcija za zgradbo invalidskega doma v Trbovljah zlasti o tem, kje se nahaja in kaj se je storilo z izkupičkom prodanih srečk in z dobitki, ki so bili od dobrosrčne javnosti darovani. Da se take stvari temeljito razčistijo ni le v interesu ugleda invalidskih organizacij in oskodovalnih kupcev srečk, marveč je to tudi v interesu drugih društev, ki organizirajo loterije in tombole, ker bi sicer izgubila javnost zaupanje v take akcije, ki jih je dovolila oblast.

»Nesmrtni lump« v Sokolskem domu. Kino Sokol predvaja danes 30. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 31. t. m. ob 16. 18. in 20. uri premijer zvočnega vefilma berlinske »Ufe« »Nesmrtni lump«, ki je prirejen po znani opereti »Planinsko žarenje«.

Dopust. Zdravnik tukajšnje Bratovske skladišnice g. dr. Hugo Baumgarten nastopi 1. septembra svoj letni dopust. Radi tega se bodo vršile od 1. do 15. septembra zdravniške ordinacije za člane Bratovske skladišnice od 8. do 12. ure in za člane Okrožnega urada za zavarovanje delavcev pa od 8. do 10. ure dopoldne.

Epidemija davice. V revirju se je pojavila epidemija davice. Doslej pa je zaznamovanih le nekaj slučajev, tako da je vsako vzemirjenje nepotrebno, zlasti, ker so s strani zdravniške oblasti podvzeti energični ukrepi, da se razširjenje te epidemije omeji. Tudi epidemija škrlatinke, ki se je nedavno pojavila, je že skoraj popolnoma zatrta z uspešnimi sanitarno-policijskimi odredbami, katere prebivalstvo hvalevredno upošteva.

Nogometna tekma. V nedeljo, dne 31. avgusta t. l. ob pol 5. uri pop. se vrši na igrišču športnega kluba »Amater« na limberski sipini nogometna tekma med športnima kluboma »Primorjet in »Amater«.

Bemberg-svila v Jugoslaviji

»Jugočešak« d. d., Kranj, si je edina pridobila pravico izdelovati za Jugoslavijo iz znane najboljše umetne svile Bemberg, barvano in tiskano tkanino in izključno pravico isto prodajati na tržišču pod tem imenom.

Za sledečo poletno sezono prinaša že obsežno kolekcijo v nekaterih prvorazrednih artiklih iz originalne Bemberg-svile.

Dosedanji proizvodi »Jugočeške«, pred vsem znana Dagmar-svila jamčijo za to, da bo tudi v Bemberg-svili izdala glede kakovosti vzorcev in barv samo najboljše. Odjemalci bodo imeli zopet priliko prepričati se, da tuzemsko blago na vsak

Zmagovalec Atlantika J. C. Fitzmaurice na oddihu v Ljubljani

Ljubljana, 29. avgusta.

V sredo zjutraj je dospel z brzovlakom iz Dunaja zmagovalec oceana James C. Fitzmaurice. Prišel je iz Bremena v Berlin in odto od preko Dunaja v Ljubljano na povabilo veleindustrijskega gospoda Rada Hribarja. J. C. Fitzmaurice si je v sredo ogledal Ljubljano, v četrtki si je ogledal našega »Lojzeta« in se nato odpravil z avtomobilom g. Rada Hribarja na Gorenjsko. Obiskal je vse najlepše kraje naše Gorenjske, tako Bled, Bohinj, Kranjsko goro, Vrščič, Ljubelj itd. Nocoj ali pa jutri zjutraj se bo vrnil v Ljubljano in se sestal z vsemi poročevalci ljubljanskih listov. G. Fitzmaurice bo še ves prihodnji teden gost gospoda Rada Hribarja.

Zgodovinski dogodek v razvoju letalstva

Gospod Fitzmaurice je bil prvi, ki je z letalcema baronom v. Hünefeldom in stotnikom Hermanom Köhlo preletel z letalom »Bremen« v dneh 12. in 13. aprila leta 1928. Atlantski ocean v vzhodno-zapadni smeri. Dne 12. aprila 1928. so pogumni in drzni letalci startali na irskem letališču Baldonney. Dne 13. aprila ob 12. uri po newyorškem času ali ob 18. uri po srednjeevropskem času so pristali po napornem letu preko oceana na kanadskem otoku Greenly Island. Leteli so nepretrgoma 35 ur in 22 minut. Zaradi pomanjkanja bencina in nasprotnih vetrov niso nadaljevali leta v Newyork. Pri pristanku se jim je letalo »Bremen« nekoliko poškodovalo.

Fitzmauriceovo polet je mejnik v razvoju modernega letalstva. Trije junaki, ki so odleteli ob zori 12. aprila 1928. iz Baldonneya in v težki borbi z divjimi zračnimi elementi, ki je trajala en dan in eno noč, se niso ustrašili nevarnosti in so tvegali življenje pri prekoceanem poletu. Zmagali so strašni ocean s svojim pogumom, spretnostjo in vztrajnostjo in s skrbnimi predpripravami in predvsem z zanesljivim letalom »Bremen«. Pred njimi so tragično izginili v neskončni grozoti oceana pri poskusu, da bi prileteli iz Evrope v Ameriko, Nungesser in Gili, Hamilton, Minchin in princesa L. E. Wenstein-Wertheim ter Hinchcliffe in Eleonora Machay.

James Christophore Fitzmaurice

Irski polkovnik James C. Fitzmaurice je bil rojen v Dublinu dne 6. januarja 1898. Njegov oče je bil uradnik, mati pa hči kmeta iz Limerick County. Do 16. leta je bil v šoli v Maryborough. Toda ni mu šlo vse gladko v šoli, po glavi so mu že tedaj rojile nenavadne, fanta-



tične, avanturistične in drzne misli. Leta 1913. je prišel v Waterford v trgovsko šolo. Bil je v zavodu s tovariši, toda tudi tu mu žilica ni mirovala. Svoj napoleonsko strateški talent je pokazal v nočnih bitkah s tovariši v skupni spalnici. Ravnatelj mu je nekega lepega dne povedal, da bo šla vsa disciplina v zavodu po vodi, če bo Fitzmaurice še dalje komandant gojencev in ga je odslavil.

Tedaj so izbruhnili nemiri v Irski, ki je hotela svojo svobodo. Lord Carson je pozval mladino, naj se oboroži in Fitzmaurice se je javil v bataljon irskih prostovoljcev. Užival je kot sodelavec pri vseh komplotih velik ugled in bil ponosen, da sme umreti in delati za svobodno Irsko.

Leta 1914. se je vrgel v vrtnice svetovne vojne kot prostovoljec. Vstopil je v 16. regiment britske kavalerije, ki je imel geslo: »Smrt ali zmaga, mladenci!« Na zapadno fronto še ni mogel, ker ni še dopolnil 19 let. Kmalu je postal podoficir.

Nekaj mesecev pozneje je bil v seznamu onih, ki so šli na francosko fronto. Imel je komaj 18 let, toda v ordonančni sobi so se zmotili in naredili starejšega, da je mogel na fronto. Fitzmaurice se seveda ni podvizal, da bi pomoto popravil. Fronta je bila za njega...

Na fronti

V Franciji je bil v bataljonu, ki se je najbolj odlikoval v borbah na zapadni fronti. Videl je vse grozote vojskovanja v strelskih jarkih. Ko so se Nemci leta 1918. na Sommi umaknili, je bil že izkušen vojak, ki je videl že krvave klob-

čiče nemških, francoskih in angleških vojakov, v katere je treščila granata.

Fitzmaurice je bil prvi povsod, kjer je šlo za zmago ali smrt. V jarkih bi skoro zblaznel; poslali so ga v zaledje in nato na Angleško v oficirsko šolo.

Prvič sam med nebom in zemljo

Tedaj se je razvila na zapadni fronti vojna v zraku, ki je zahtevala ogromne žrtve. Angleška je potrebovala letalcev. Fitzmauriceova skrta želja se je izpolnila. Sprejeli so ga k letalcem. Kapitan Freddy Mills je bil njegov učitelj. Takoj je spoznal Fitzmauriceove izredne sposobnosti. Izpit je naredil z uspehom in dobil dovoljenje za letanje v enosedeznem letalu Sopwith Pup. Prvič je letel sam med nebom in zemljo.

»Grozen je občutek«, je napisal Fitzmaurice, »pri prvem letu sam med nebom in zemljo. Kako sem si želel, da bi bil že skoro na trdnih tleh!«

Kmalu je bil letalec v zraku tako varen kakor na zemlji in poskusil je prve akrobacije z letalom, ki so se mu posrečile in zaslovel je kot drzen in dober letalec.

Oj ta ljubezen...

V tem času se je Fitzmaurice tudi resno zaljubil. Na Angleškem so ustanovili žensko pomožno službo (Women's Royal Air Force), v kateri je bilo tudi mlado lepo dekle, v katerega se je Fitzmaurice v Eastbournu zaljubil, se zaročil in jo skrivoma vzel za ženo. Na njegov 21. rojstni dan sta se poročila in šele več mesecev pozneje povedala drugim, da sta mož in žena. Žena mu je bila vedno ob strani in ga je vzpodbujala pri vseh junaških poletih.

Kot navigacijski oficir je nato bil dodeljen poštnemu letalskemu prometu med Folkstone, Kentom in Kölnom. Imel je velike uspehe pri zračni pošti, kjer je ostal do konca leta 1919.

V tem času si je pridobil veliko izkušenj glede ekonomije v zračnem poštnem prometu. Že-tedaj je bil kandidat za let iz Londona v Kapstadt preko Kaira. Toda ta let se ni uresničil.

Prišel je prevrat in razorožitev. Fitzmaurice je »pospravil« 6 letališč in si pridobil nove skušnje glede uprave letališč. V decembru leta 1919. je izstopil iz aktivne službe in postal rezervni letalski oficir.

V službi Irske

V Londonu je Fitzmaurice vstopil v Severno britansko trgovsko zavarovalno družbo. Leta 1921. se je pa zopet posvetil letalstvu po 18-mesečnem delu v pisarnah. Stationiran je bil na letališču Folkstone v službi angleškega letalstva. Avgusta meseca je dobil povelje za odhod v Indijo. Položaj na Irskem in njegova 3 mesece stara hčerka Pat je bil vzrok, da je podal ostavko in postal zopet poslovni človek.

Ob izbruhu meščanske vojne na Irskem leta 1922. je takoj vstopil kot letalski poročnik v novo irsko armado. Z letališča Fermoy v Cork Country je vodil boj z vstaši in iregularnimi četami v južni Irski.

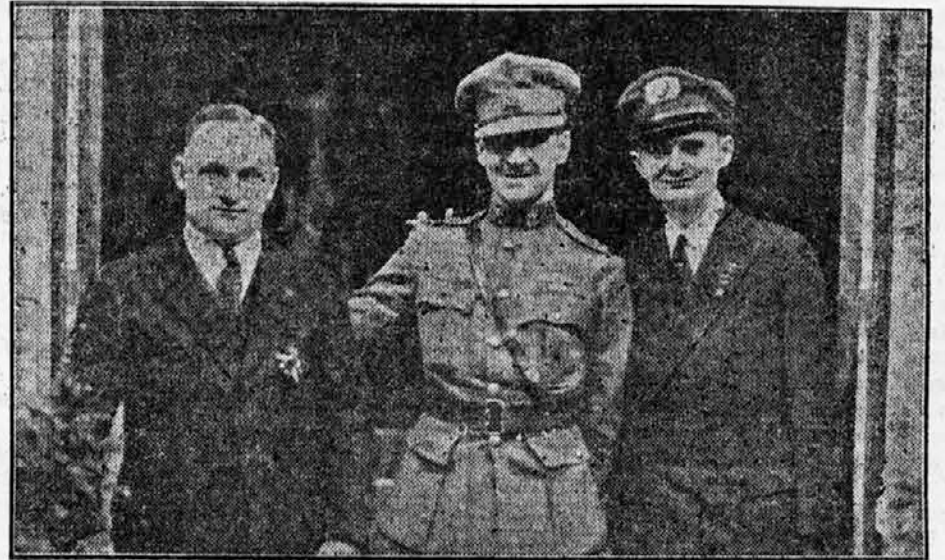
Oktober 1922. bi kmalu prišel ob življenje; dvakrat so ga vstaši ujeli in ušel jim je le po naključju.

Leta 1923. je bil imenovan stotnikom; meščanska vojna se je bližala koncu. Fitzmaurice je postal poveljnik irskega letalstva, kar je ostal do oktobra 1926.

Prvi poskus za prekoceanški polet

V nastali mirni dobi se Fitzmaurice ni dobro počutil. Iskal je novih dražljajev, ki bi obenem služili razvoju letalstva. Posvetil se je popolnoma študiju letalskih motorjev, letal in instrumentov ter posebno še meteorološkim razmeram nad severno atlantskim oceanom.

Leta 1924. je prišel do prepričanja, da je polet iz Irske na ameriško celino mogoč s stroji, motorji in instrumenti, ki so bili tedaj na razpolago. Leta 1925. je zbral vsoto 11.000 funtov



Prvi zmagovalci Atlantika v vzhodno-zapadni smeri stotnik Köhl, polkovnik Fitzmaurice in baron Hünefeld.

za polet preko oceana. Dvakrat so mu zavrnilo prvo in mu niso dali dovoljenja za start.

16. septembra 1927. je Fitzmaurice poskusil prvi prekoceanški polet s kapitanom R. H. Mac Intoshem z letališča Baldonnel. Polet se je pa ponesrečil. Letalca sta se morala vrniti. Pristala sta na obali Bealestranda.

Vabilo Köhla in Hünefelda

26. marca sta pa priletela Köhl in Hünefeld z Junkersovim enakovnikom »Bremen« na letališče Baldonnel hotoč preleteti ocean v vzhodno-zapadni smeri. Povabila sta Fitzmauricea, naj ju spremlja. In Fitzmaurice je vabilo takoj sprejel vedoč, da imata za to primerno letalo in da sta oba izvrstna letalca.

Po 4 letih izpolnjena želja

4 leta sem imel željo in ambicijo preleteti ocean z vzhoda proti severu, je napisal J. Fitzmaurice v svojih spominih. Izval nas je veliki Lindberg s svojim »Spirit of St. Louis« in drugi junaki zraka na dolgih progah.

Polet z »Bremenom« ni bil nepripravljen. Köhl in Hünefeld sta ga skrbno pripravila.

Vse znanje in vednost nemške tehnike je bila v »Bremenu« in ko sem letalo preiskal, sem vedel, da moramo uspeti. Po 26. marcu sta delala Köhl in Hünefeld poskusne lete z »Bremenom«. Predpriprave so bile izvršene in čakali smo ugodnih vremenskih poročil.

Pozno zvečer dne 11. aprila smo dobili poročilo o ugodnejšem vremenu nad oceanom. Ob 9. uri zvečer smo sklenili odleteti naslednje jutro ob 9. uri. Povedal sem to tovarišem oficirjem. Vsi so mi čestitali in me naganjali v posteljo. Ob polnoči smo se ločili. Zmuznil sem se v spalnico poleg žene Patricije. Mala Pat je spala spanje pravičnega, če bi pa vedela, da bom drugo jutro letel nad oceanom, vem, da bi me hotela spremljati.

Start

Ob 3:50 uri dne 12. aprila sem vstal in prejel ugodno vremensko poročilo. Po 4. uri so vojaki izlekli iz hangarja letalo. Vse je bilo pripravljeno. Nekaj reporter se je preril do mene in me prosil za izjavo. Tedaj sem se spomnil na besede Wrighta, ki je bil v istem položaju, ko je uspel s svojim prvim letalom; rekel je reporterju: »Papiga je tič, ki največ govori in najmanj letal.« Vse v redu! Je zaklical mehanik in Köhl je pognal motor. Teško obloženo letalo se ni moglo dvigniti. Malo je manjkalo, da nismo pri zaletu obrnili visoko drevo na koncu letališča. Že v naslednjem trenutku smo bili nad irskimi griči in kmalu nato nad Oceanom.

Med letom se nismo mogli pogovarjati. Sporazumeli smo se s papirjem in svinčnikom. Stotnik Köhl je slabo razumel angleščino. Prodrli smo že globoko nad Ocean. Srečali smo nevarne oblake in v daljavi smo videli ledene gore.

S Köhlo sva se pri krmilu menjavala. Tri ure on, tri ure jaz. Orižentirali smo se večinoma po solncu. Sredi Atlantika smo zabredli v severozahodni veter in zato povečali brzino motorjev ter pustili veter za nami. Med tem sem začutil, da motor ne dela več v redu. Tahometer je pokazal, da se propeler ne vrti več normalno in nas vse je objel nenavaden občutek. Bili smo 6 ali 7 milj oddaljeni od celine nad Oceanom in lepa bi bila, če bi nam zdaj odpovedal motor. Z radijem smo bili v stalni stiki z zemljo in nadzorovali vožnjo. Propeler se je kmalu umiril in zopet funkcioniral.

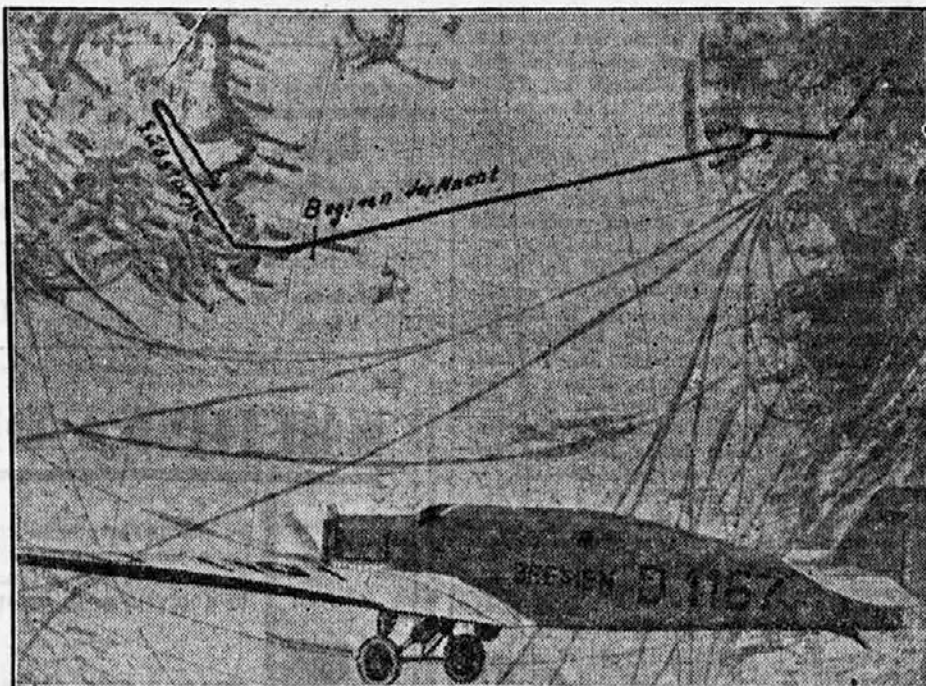
Strašni trenutki

V četrtek 12. aprila popoldne smo južinali oranže, banane z jajci in kavo in čajem. Von Hünefeld mi je ponudil skozi odprtino h krmilu celo servijeto. Stara navada je pač železna srajca. Leteli smo nizko, ko se je zmračilo, smo se pa dvignili v višino 1800 metrov. Köhl je prižgal svetilko. Ko so se pokazale zvezde, smo se ravnali po njih. Nenadoma sem opazil, da so proti tem elementom smo se borili v monotoni smrtni borbi. Oči so nas pekle in čutili smo bolečine po vsem telesu. Tedaj se je pokvaril vod za olje in nismo vedeli, če nam bo zaloga olja zadoščala do obale Nove Fundlandije. Krenili smo močno proti severozapadu, da bi čimprej dosegli celino. Napeli smo vse moči. Bil sem tako utrujen, da sem nekolikokrat zadremal in se zopet zbudil z močno bijočim srcem. Zdelo se mi je, da letimo že neskončno število ur. Z daljnogledom smo končno opazili v daljavi s snegom pokrite gozdove in vsi smo se nasmejali, vedoč, da se bližamo obali severne Amerike. Izpustili smo več raket in ugotovili pod seboj snežno pokrajino gozdov in gorovja, na kateri pa ni bilo žive duše. Dve uri smo iskali primerne prostora za pristanek, med tem nas je zajel snežni vihar in ko je bil za nami, smo zagledali pod nami z daljnogledom ladjo in ljudi. Pristali smo na ledu, ki se je udril. Letalo se je zapilo v led in sneg, Köhla in mene je vrglo na desko za instrumente, Hünefelda pa v kabini na tla. Köhl je dobil pri tem globoko urezino na čelo, jaz in baron sva bila pa nepoškodovana. Ugotovili smo, da smo pristali na Greenly Island.

Patriotični javnosti

Maribor, 29. avgusta.

Oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru razpošilja te dni po vsem mariborskem inšpektoratu Dravske banovine lične okrožnice s pozivom, da se vsakdo, ki jo prejme, prijavi kot član k obrambnemu društvu Jadranska straža. S tem želi Oblastni odbor zvišati število članstva v svojem področju in tako dvigniti razumevanje za težnje društva in njegovo obrambno delo na našem Jadranu. Odbor je na tem, da pridobi kolikor največ članov pomagačev, kateri plačajo letno Din 120— a dobijo zato brezplačno dostavljeno revijo »Jadranska straža«, katera izhaja kot glasilo društva v Splitu. Ta revija razširja toliko z zanimivim čitvom kakor tudi z lepimi slikami naših pomorskih krajev ideje društva. Tudi vsi drugi podporni člani so društvu dobrodošli. Naj torej nihče ne prezre poslane mu okrožnice, ker vsakdo mora spoznati naše morje, naše obrambno delo za naš Jadran, ki nam je edina prosta pot v širni svet. Vsi tisti, ki ste pozvani, nikar ne oklevajte, temveč pristopite k Jadranski straži, katera stoji pod visokim protektoratom našega prestolonaslednika princa Petra in katera edino deluje za obrambo našega primorja. S tem pokazemo tujcu, da znamo ceniti vrednost našega morja in da stojimo na braniku, da si ga tudi ohranimo. Odbor.



Črta kaže pot, ki so jo junaki zraka preleteli iz Irske do Amerike z Junkersovim enakovnikom »Bremen« (spodaj)

Razširjajte Jugoslovana!

Dipl. agr. A. Jamnik

Žigisanje jajc

Naša vlada si je prizadevala, da se tudi pri nas uvede žigisanje jajc. Dosegla je uspehe. Vendar bo potrebno še mnogo delovanja, predno bosta naš pridelovalec in tudi konsument zadostno uvidela potreba žigisanja. Pomen žigisanja je v nekaterih državah dvojen. Tako se je n. pr. na Angleškem že pred leti zaradi zaščite domače produkcije zahtevalo obeležje uvoženega blaga tako, da ga bo vsakdo lahko ločil od angleškega. Za večje uveljavljenje angleškega blaga pa se je stremelo zopet za posebno angleško označbo, ki bi dokazovala in garantirala kvaliteto angleških jajc. Vse to je na Angleškem uvedeno in uveljavljeno že od spomlad 1928. Že dosti prej pa je Danska uredila zadržno zbiranje in žigisanje jajc, ki so bila na Angleškem zelo priljubljena. Ko je Angleška s standardizacijo kolikor toliko zmanjšala dotok danskega blaga, si je isti iskal in dobil dobrih tržišč v Nemčiji. To je dalo Nemčiji povod, da tudi ona izvede žigisanje nemških jajc, kar se je po predlogu Kmetijskega sveta tudi izvršilo spomlad leta 1929. Žigosano nemško jajce prihaja na trg pod imenom »Nemško sveže jajce«. Določeno je, da morajo biti dobavljana najkasneje 7 dni po tem, ko so bila znešena (zbirajo jih dvakrat na teden). Biti morajo čista, a ne umita, ker po tem trpi njihova trajnost. Zaradi čistosti so predpisana posebna gnezda. Po teži jih delijo v tri velikosti in sicer I. komad nad 60 gr, II. komad nad 55 do 60 gr, III. 50 do 55 gr. Taka, izpod 50 gr toda ne z manj nego 43 gr teže se žigosajo samo v času od septembra do konca decembra, toda

z drugačnim žigom. Nad temi določili vodijo strogo kontrolo in kdor prekrši mora plačati veliko denarno globo, pri tretji prekršitvi pa se pridelovalca izključi, njegovih jajc se več ne privzema v promet in seveda izgubi tudi pravico do žigisanja. Taka kvaliteta, garantirana in kontrolirana jajca seveda dosegajo boljše cene kot pa nežigosana. V času, ko je trg z jajci prepravljen in cene splošno padajo, ima žigosano jajce to prednost, da vsaj gre v denar, mdtem ko nežigosana blaga nihče ne kupi, ker pravzaprav ne ve, kaj kupi. Glede svežosti in težine nima nobene kontrole niti garancije ter se vsak pameten človek takega blaga brani v straš! a bo predrago plačal ali pa celo dobil neporabno blago.

Nekje predpise v tem pogledu je izvedla tudi Romunija.

Ko bi tudi mi imeli že razširjeno žigisanje in kontrolo jajc, bi bil tudi v tem pogledu naš izvozni izkupiček mnogo večji in vnovičenje lažje. V tozadnega odziva na stremljenja vlade bi našo trgovinsko bilanco mnogo izboljšalo, saj so jajca pri nas glede višine izvoznega utežka stalno vsaj na tretjem mestu in isti vsako leto znaša že pri nežigosanem, torej v svetu kot manj vrednem blagu preko pol milijarde dinarjev. Sedaj imajo svoje lastne standarde in žige pri nas samo prav malo številni perutničarji, ki za enkrat zaradi premale množine še ne morejo uveljavljati svojega blaga na svetovnem trgu. Sicer pa ga za boljše cene gladko in lahko vnovičijo na domačem, nacionalnem trgu.

Sport

Mojsri rokoborbe.

I. Slovani.

Zlata doba profesionalne rokoborbe je minula in se najbrže ne povrne več. Dočim je imela pred četrst stoletja isto veljavo kot n. pr. sedaj boksa, je danes zanimanje zanjo minimalno. Največja pozorišča nekdanjih profesionalnih rokoborbo, ko Paris, London, Berlin, Hamburg, Dunaj, Moskva, so ji sedaj zaprta, desetstiči njenih navdušenih pristahev pa so ji menda definitivno pokazali hrbet. Krivdo na propadu profesionalne rokoborbe nosijo pred vsem atleti sami. Saj ve danes že vsak vajenec, da so te rokoborbe navaden bluf in da zmaga vedno favorit publike. Ker so te borbe seveda navaden bussines, je tudi jasno, zakaj se bore oni pari, ki najbolj »vlečejo«, največkrat neodločeno. Kdor je gledal letos profesionalne v »Unionu« in je seveda tudi znal gledati, ta že ve, kako je. Kljub temu pa ti rokoborci vse do konca gotovo niso imeli nikjer vernejših, pa tudi lahkovernejših gledalcev kot pri nas.

Poleg tega pa utegne tčtati eden glavnih vzrokov, da profesionalna rokoborba propada, tudi v dejstvu, da so se estetični pojmi o telesni lepoti posebno po svetovni vojni temeljito izpremenili. Na današnjega gledalca mora napraviti boj stokilogramskih trebušastih in neokretnih možakarjev najmanj mučen vtis. Saj se je že J. P. Müller norčeval (glej: »Mein System«) iz »atletove«, ki skušajo imponirati s čim večjo »mrtvo« težo, ki »od same moči kar težko hodijo (!)« in je pokazal na antični ideal telesne lepote.

Nekaj časa se je zdelo, da bo propadanje profesionalne rokoborbe potegnulo za seboj tudi amatere. Zgodilo pa se je ravno nasprotno! Rokoborba kot sport je doživela pred par leti zopet nov razmah, in kar je posebno razveseljivo, tudi pri nas v Jugoslaviji. Lani smo videli v Ljubljani, ob priliki tekmovanj za državno prvenstvo, kvalitativno tako izborna, pa tudi številno tako močno ekipo naših amaterjev iz vseh delov države, da je upati, da postane rokoborba pri nas še pravi ljudski sport. Saj je rokoborba kot telesna vaja ne samo najboljšo sredstvo, da doseže človek solidno telesno moč in sprtnost, ampak je tudi važna za vzgojo harmonično razvitega telesa. Te prednosti rokoborbe so znali ceniti že stari Grki, zato je bila tudi pri Olimpijskih igrah vedno na prvem mestu. Tudi ime »palestra« kaže na to, saj pomeni pale — boj, oziroma rokoborbo.

Iz one dobe pa, ko so se vršile tudi profesionalne rokoborbe še pošteno in so imele kot propaganda tega športa gotovo velik pomen, imamo celo vrsto velikih rokoborcev, kot ga menda danes ni niti enega več. Noheden pa ni bil slavnejši kot Rus

Ivan Maksimovič Podubnij,

najbrže največji rokoborec vseh časov, saj si je osvojil nič manj kot šestkrat svetovno mojstrstvo (l. 1905., 1906. dvakrat, 1907., 1908. in 1909.). Iz njegovega »privatnega« življenja nam je le malo znanega. Po rodu kozak, je bil prvotno baje težak. Bil je kaj molčec možakar, ki tudi v borbi ni poznal nobene šale. Njegove kiklopske roke so zlomile v kratkem času vsak odpor. Premagal je največje rokoborce svoje dobe, tako svojega rojaka Mihajlova, Poljaka Pytlasinskega, Danca Jess Pedensena, Francoze Paula Ponsarin Aimailea de la Calmette, Belgijca Constanta le Marina, Nemce Ernsta Siegfrieda, Jakoba Kocha in Johna Pohla, Turka Arief Hassana, Angleža Jimmya Essona in še mnogo drugih.

(Nadaljevanje jutri.)

Mariborski sport.

Plavalne tekme za prvenstvo Maribora.

Vodno-sportni odtak I. S. S. K. Maribora priredi dne 7. septembra na Mariborskem otoku tekme za prvenstvo Maribora v plavanju in skokih. Pričakovati je ogorčene borbe plavačev in bodo sigurno doseženi lepi rezultati. Posebno »Maribor« razpolaga s izvrstnimi plavači, saj je neki plavalec pri klubskem prvenstvu dosegel boljši čas v prsemem stilu kakor pri banovinskem prvenstvu. Čas 1:31'9 na 100 m prsni stil. (Sturm, Primorje je v predtekmi dosegel 1:32'9).

Tekmovalo se bo v sledečih disciplinah:

Juniorji (do 18 let): 50 m prosto; 100 m prosto; 100 m prsno; 200 m prsno, 50 m hrbtno; štafeta 3x50 m (hrbtno, prsno, prosto).

Seniorji (nad 18 let): 100 m prosto; 100 m prsno; 200 m prsno; 100 m hrbtno; štafeta 3x50 (mešano).

Dame: (jun. in sen. skupaj) 50 m prosto; 100 m prsno; 50 m hrbtno; štafeta 3x50 (mešano).

Skoki: z deske 3 m: obvezni: skok na glavo z mesta; skok na glavo z zaletom in 5 poljubnih skokov. — S stolpa 5 m: obvezni: skok na glavo z mesta; skok na glavo z zaletom. — S stolpa 10 m: skok na glavo z mesta in 5 poljubnih skokov.

10 letnica S. K. Svobode v Mariboru.

Takajšnji sportnik lub »Svoboda« slavi dne 14. septembra 10 letnico obstoja. Ob tej priliki bo »Svoboda« priredila majhen nogometni turnir delavskih nogometnih klubov.

Prvenstvo v Mariboru je izžrebano.

V Mariboru se prične tekmovanje za prvenstvo Maribora v sezoni 1930/31 dne 28. septembra. Po nalogu LNP je mariborski MO že izžrebal nasprotnike in termine. Ti so:

28. septembra ob 10. uri: Maribor : Svoboda; ob 16. uri: Rapid : Zelezničar. — 5. oktobra ob 16. uri: Maribor : Zelezničar. — 12. oktobra ob 16. uri: Rapid : Svoboda. — 19. oktobra ob 10. uri: Zelezničar : Svoboda; ob 16. uri: Maribor : Rapid.

Tekme se vrše na igrišču provimenovanega kluba.

Radio

LJUBLJANA, sobota, 20. avgusta. 12:30 Plošče; 13. Časovna napoved, borza, plošče; 13:30 Iz današnjih dnevnikov; 18:30 Slovenski šramel kvartet; 19:30 Aktualna ura. 20. Prenos iz Beograda; 22. Časovna napoved in poročila; 22:15 Prenos z Bleda (Erich Herse); 23. Napoved programa za naslednji dan.

BEograd, sobota, 30. avgusta. 10:30 Plošče; 12:45 Opoldanski koncert radio-kvarteta; 13:30 Dnevne vesti; 19. Zdravstvena ura; 19:30 »Gospa ob oknu«, drama v 1 dejanju; 20. Koncert komornega tria »Slatine«; 21. Pesmi in šlagerji, gospa Evka Mihalič; 22. Čas in dnevne vesti; 22:15 Večerni koncert radio-orkestra; 23:15 Plesna glasba iz restavracije »Ruski car«.

ZAGREB, sobota, 30. avgusta. 12:30 Opoldanski koncert radio-orkestra; 13:30 Dnevne vesti; 19:45 Kulturna in društvena poročila; 20. Koncertni večer (prenos iz Beograda); 22. Poročila in vreme; 22:10 Plesna glasba (Prenos z Bleda).

Gorazdov učni zavod (preje Gärtnerjev)

se je zopet otvoril. Stenografijska in strojepisje se poučuje po najnovejši učni metodi. Vplivanje v ponedeljek 1. in v torek 2. septemb. od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Ciril Metodova ulica 19/I, poleg cerkve sv. Jožefa na Poljanah. Učni honorar izredno zmeren. Znaša komaj eno tretjino kakor na drugih sličnih zavodih. Pismene prijave do 15. septembra Bled 2. Rodica.

Načrte in proračune

za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/L. Zahtevajte posel inženjera-arhitekta

Več masivnih orehovih spalnic

ugodno na prodaj. Ilustrirani katalog Din 35 Erman & Arhar, St. Vid nad Ljubljano.

Iščemo

agilnega in sposobnega ter v mizarstvu in tovarnah pohištva dobro vpeljanega zastopnika

ki bi mu proti odgovarjajoči garanciji za skladišče poverili v Sloveniji samoprodajo prvovrstnih jelševih in bukovih vezanih plošč (Sperplošče) slovite znamke »Gebra« in »Deta«.

Ponudbe z obširnimi referencami naj se naslovijo na glavno zastopništvo za Jugoslavijo: »Posavina«, k. d. za trgovino in industrijo — Zagreb — Beogradska 8.

Pozor!

Gradbeni mojstri — interesenti

Okrog 50% ceneje:

- Okrog 60 m² gradbenega lesa
- 50 m² desk 18 mm
- 20 m² desk 25 mm
- 40 m² desk 40 mm

Informacije se dobijo do dne 10. septembra t. l. pri g. A. Fornbacher-u v Kočevju.

Gospodarske vesti

× **Železniška zveza Slovenije z morjem.** Akcijski odbor za zgradbo železniške zveze Kočevje—Sušak, ki je bil izvoljen na veliki gospodarski konferenci 6. julija na Sušaku, odide konec septembra v Beograd, da na pristojnih mestih pospeši rešitev tega nujnega vprašanja, da bi se železniška zveza med Slovenijo in morjem čimprej oživotvorila. Pristojni ministri so obljubili temu odboru svojo podporo. — Dela na Bakarski progi napredujejo in so že v končni fazi. Preostane še dograditev Bokarskega pristanišča, ki bo povsem moderno urejeno. Krediti za ta dela so odobreni in tudi načrti. Pristanišče se bo začelo graditi že prihodnji mesec.

× **Francoški kapital se zanima za našo lesno industrijo.** »Compagnie Generale de Commerce et de l'Industrie« se živo zanima za lesno destilacijo Teslić. Tudi finančno skupina okrog »Société des Banques« kaže mnogo zanimanja za isto industrijo. V imenu prve družbe se je mudil v Zagrebu romunski konzul Markovič in se pogajal radi odkupa s Prvo hrvatsko štedionico, sicer za enkrat brezuspešno, vendar se naglašja, da se bodo že v najkrajšem času ti razgovori nadaljevali in tudi ugodno zaključili.

× **Naš izvoz žitaric v Anglijo.** Naša konzularna zastopstva in trgovske družbe poročajo, da so bili v zadnjem času sklenjeni večji zaključki jugoslovanskih žitaric po ugodnih cenah. Izvoz tega blaga je že pričel, večina pa se bo izvozila v mesecu oktobru.

× **Češkoslovaški agrarci posetijo našo državo.** V nedeljo prispe večje število češkoslovaških agrarcev v Jugoslavijo. Njihovo potovanje ima predvsem namen proučiti naše gospodarske prilike, ogledati si bodo vsa naša gospodarska središča.

× **Za racionalizacijo naših pridelkov.** Poljedelski minister je nabavil mnogo strojev za setve, ki

jih bo razdelil banskim upravam, te pa jih bodo po svojih strokovnih referentih in po poljedelskih ustanovah dale narodu v uporabo. Kmetijski ministarstvo dela na to, da se racionalizira obdelovanje zemlje in da se s sortiranjem pridelkov ti usposobijo za izvoz ter se na ta način dosežejo ugodne cene. Dosedanje delo je rodilo dobre rezultate.

× **Srednjeevropski gospodarski blok.** Bivši avstrijski trgovinski minister dr. Schürff napoveduje v svojih gospodarskih razpravah snovanje srednjeevropskega gospodarskega bloka, ki naj bi ga tvorile Avstrija, Nemčija, Švica in Madjarska. Ta nov gospodarski blok naj bi tvoril nekako protitež proti carinski uniji Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške.

× **Nova delniška družba v Beogradu.** Pod okriljem Jugoslovanske udružene banke v Beogradu namerava znana avstrijska tvornica Inkov Reichold, Flügger & Böcking ustanoviti v Beogradu posebno delniško družbo z delniškim kapitalom Din 2.000.000.— Družba se bo ukvarjala z izdelavo lakov in barv vseh vrst, kakor tudi z izdelovanjem drugih kemičnih proizvodov.

× **Osnovanje instituta za proučevanje bolezni na čebelah.** Poljedelsko ministarstvo je osnovalo v Beogradu poseben institut za proučevanje bolezni na čebelah. Ministarstvo je za enkrat dovolilo kredit Din 20.000.— za nabavo posebnih pripremi in kemikalij, kakor tudi za vzpostavitev vzornega čebelnjaka. Za šefa tega instituta je imenovan vseučiliški profesor Konjev.

× **Nabava perila za vojsko.** Ministarstvo vojske in mornarice je razpisalo za 11. septembra ofertalno licitacijo pri monturnem skladišču v Beogradu za dobavo 50.000 garnitur perila.

× **Znatno povečanje produkcije pšenice v Nemčiji.** Po zadnjih ugotovljenih statističnih podatkih se je površina posejane pšenice v letu 1930 zvišala za 11,3%, medtem ko se je površina posejane rži le neznatno znižala (0,3%). Drugi poljski pridelki so ostali neizpremenjeni.

Beograd, 29. avgusta. 7% inv. pos. 92'50—93'50, 4% agr. obv. 56—56'50, 7% Bler. 88'50—89, 6% Beglučke obv. 77—78, Vojna škoda 452, ultimo sept. 454'50, ultimo dec. 461'75. — Narodna banka 8040—8100.

Dunaj, 29. avgusta. d. Bankverein 17'90, Kreditni zavod 47'40, Dunav-Sava-Adria 12'20, Prioritete 88'60, Ruše 35'35, Trbovlje 49'50, Leykam 4.

Notacija naših drž. papirjev v inozemstvu

London, 29. avg. 7% Bler. 85'75—86'50.

Newyork, 29. avg. 8% Bler. 96'50—97'50, 7% Bler. 86—86'50, 7% pos. drž. Hipot. b. 84'875 do 95'25.

Žirna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjeno mlačna.

Novi Sad, 29. avgusta. Pšenica: 79/80 kg, bačka 167'50—170, gornjebačka in bačka Tisa 170—172, gornjebanatska, banatska Begej 165—167'50, juž. banatska 157'50—160, srem., slav., 78 kg, 152'50—155. Promet: 72 vagonov. Oves: bački srem. 135—140. Ječmen: bački, srem, 63/64 kg, 112'50—115. Koruza: bačka, srem. 120—125 bačka, srem., Dunav 122'50—125, banatska 115—117'50, banatska Dunav 122'50—125. Promet 11 vagonov. Otrobi: bački, sremski in banatski, v jutinih vrečah 92'50—97'50. Tendenca slaba. Promet 2 vagona.

Sombor, 29. avg. Pšenica: bačka, 80 kg, 167'50—172'50, bačka, Sombor 162'50—170'50, gornjebačka, 79/80 kg, 165—170, slavonska, 78 kg, 145—150, sremka, 78/80 kg, 145—150, banatska, Begej, 79 kg, 162'50—167'50, banatska, Begej kanal, 79/80 kg, 162'50—167'50, banatska, Dunav, 79 kg, 160—165. — Koruza: bačka, sremka 120—125, bačka, sremka, Dunav 122'50—125, banatska, Dunav 122'50—125. — Oves: bačka 120—125, sept. 122'50—127'50, bačka, Dunav, avg. 120—125. — Moka: bačka 00 in 0 295—305, št. 2 265—275, št. 5 220—230, št. 6 155—165, št. 7 110—120, št. 8 90—95. — Otrobe: bačke 88—95. Promet skupno 275 vagonov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta, 29. avg. Tendenca prijazna, promet srednji. Pšenica okt. 16'10—16'30 (16'25—16'26), marec 17'75—17'91 (17'78), maj 18'20—18'32 (18'31—18'33). Rž: okt. 10'15—10'40 (10'38—10'40), marec 11'35—11'65 (11'60—11'62). Koruza: avg. 16'10—16'20, maj 15'53—15'75 (15'75—15'78).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjeno mlačna, prometi 1 vagon bukovih drv, 1 vagon hrastovih drv.

Borzna poročila

dne 29. avgusta 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 29. avg. Amsterdam 22'71, Berlin 13'450—13'480, Bruselj 7'875, Budimpešta 9'8685—9'8985, Curih 1094'40—1097'40, London 274'10 do 274'90, Newyork 56'255, Pariz 221'79, Praga 166'95—167'75, Trst 294'15—296'15.

Zagreb, 29. avgusta. Amsterdam 22'68—22'74, Dunaj 795'55—798'55, Berlin 13'45—13'75, Bruselj 787'95 bl., Budimpešta 788'28—790'28, Milan 294'15—296'15, London 274'10—274'90, Newyork kabel 56'155—56'355, Pariz 220'79—222'79, Praga 166'95—167'65, Curih 1094'40—1097'40.

Beograd, 29. avg. Amsterdam 22'74—23'60, Berlin 13'45—13'48, Dunaj 795'55—798'50, Bruselj 786'45—789'45, Budimpešta 987'28—990'28, Curih 1094'40—1097'40, London 274'10—274'90, Newyork 56'155—56'455, Pariz 220'19—222'19, Praga 166'95—167'75.

Dunaj, 29. avgusta. d. Berlin 168'93, Amsterdam 285'18, Kopenhagen 189'55, Stockholm 190'20, Newyork 707'50, London 34'45, Pariz 27'8175, Bruselj 98'86, Praga 20'9913, Beograd 12'5575, Budimpešta 124'06, Bukarešta 4'2275, Varšava 79'34, Sofija 5'1275, Milan 37'0425, Curih 137'52.

Curih, 29. avg. Beograd 9'12875, Pariz 20'2325, London 25'0425, Newyork 514'25, Bruselj 71'875, Milan 26'9325, Madrid 54'90, Amsterdam 207'225, Berlin 122'81, Dunaj 72'70, Stockholm 138'35, Oslo 137'90, Kopenhagen 137'925, Sofija 3'73, Praga 15'2625, Varšava 58'70, Budimpešta 90'225.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 29. avg. Celjska 160, Ljub. kred. 122, Prva hrv. šted. 910. Kred. zav. 170—180, Vevčo 124, Stavbna 40, »Sešir« 105, Ruše 280—300.

Zagreb, 29. avg. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88—88'50, voj. škoda 437—437'50 (437), sept., okt., nov., dec. 437—437'75, 4% agr. obv. 55—55'25 (55), 7% Bler. 86'25—86'75, 8% Bler. 97'25—98, 7% pos. hip. b. 85'75—86'50. — Banke: Hrvatska 50 d., Præstidiona 910—925, Udružena 191—193, Ljublj. kred. 122 d., Medjunar. 65 d., Narodna banka 8025—8175. — Industrije: Šečera Osijek 307—309, Trboveljska 395—399, Vevče 124 d.

Šoferska šola

Gojko Pipenbacher Ljubljana Gosposvetska cesta 12 Enomeseten 211 kurs

Jabolka ponudite!

Vnovčujemo najsolidneje vse vrste prešnega in namiznega sadja. — Zahtevajte pojasnila od zadruga.

STAJERSKA SADJARSKA ZADRUGA

r. z. o. z.

Maribor, telefon 2581, Miklošičeva 2

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

TURJASKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 880 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Članl plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

VSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE



Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

IV. No. 16535. 2045

Odredba

glede šolskih okolišev za srednje šole Dravske banovine.

Na osnovi § 39., točke I/3 zakona o banški upravi, odrejam za srednje šole v banovini naslednje okoliše v smislu § 9. zakona o srednjih šolah.

Za realno gimnazijo v Celju: srez: Brežice, Celje, Gornji grad, Konjice, Laško, Šmarje.

Za realno gimnazijo v Kočevju: sreza Čabar in Kočevje.

Za realno gimnazijo v Kranju: sreza Kranj in Radovljica.

Za II. in III. realno gimnazijo v Ljubljani: mesto Ljubljana ter srez: Ljubljana-okolica, Kamnik, Litija, Logatec.

Za I. gimnazijo in za realko v Ljubljani: mesto Ljubljana ter srez: Brežice, Čabar, Laško, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litija, Logatec, Novo mesto, Radovljica.

Za gimnazijo in za realko v Mariboru: srez: Celje, Dolnja Lendava, Gornji grad, Konjice, Ljutomer, Maribor-desni breg, Maribor-levi breg, Murska Sobota, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec, Šmarje.

Za realno gimnazijo v Murski Soboti: srez: Dolnja Lendava, Ljutomer, Murska Sobota.

Za realno gimnazijo v Novem mestu: sreza: Krško in Novo mesto.

Za realno gimnazijo v Ptuj: srez: Dolnja Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Ptuj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 28. avgusta 1930.

Pomočnik bana: Pirkmayer s. r.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preda. 346-4/30-1. 3-1

Razpis.

Odda se mesto jetniške paznice pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Pravilno kolkovane in lastnoročno pisane prošnje, ki morajo biti opremljene s prilogami v smislu čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenih, naj se vložijo najkasneje do dne 30. septembra 1930.

pri podpisnem predsedništvu.

Prosilci morajo dokazati, da so dovršili najmanj dva razreda srednje ali njeje sorodne šole.

Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani, dne 27. avgusta 1930.

E 148/30-8. 2044

Dražbeni oklic.

Dne 2. oktobra 1930. ob deveti uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3

dražba neprimičnin: zemljiška knjiga Kozje, vl. št. 1. Prodaja se najprvo v skupinah in slednjič kot celota. Obvelja najboljši ponudnik.

Cenilna vrednost: I. skupine Din 32.404—II. skupine Din 25.531-50. Celote 57.935-50 dinarjev; najmanjši ponudnik: I. skupine Din 16.300—, II. skupine Din 13.100—, Celote Din 29.400—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kozjem, dne 21. avgusta 1930.

E 438/30. 2042

Dražbeni oklic.

Dne 9. oktobra 1930. ob deseti uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga št. Florjan, vl. št. 27.

Cenilna vrednost: 5242 Din; vrednost pritikline: 850 Din, odnosno z vodno močjo 1852 Din; najmanjši ponudnik: 4730 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnin v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede ostalega se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Šoštanj, dne 26. avgusta 1930.

Vpisi v trgovinski register.

I. Vpisale so se nastopne firme:

484. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 14. avgusta 1930.

Besedilo: Ščurk & Vrtačnik.

Obratni predmet: trgovina z delikatnimi in zajtrkovalnica.

Družbena oblika: Javna trgovska družba od 1. januarja 1927.

Družabniki: Ščurk Alojzij, trgovec v Ljubljani, Lepodvorska ulica št. 35, in Vrtačič Matija, trgovec v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20.

Za namestovanje upravičen: družabnika zastopata družbo kolektivno in podpisujeta njeno tvrdko na ta način, da pristavita pisanemu, natisnjenemu ali s štampiljo odtisnjenemu besedilu tvrdke kolektivno vsak svoj lastnoročni podpis.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 14. avgusta 1930.

Firm 1373/30 Rg. A VII. 26/1.

485. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 21. avgusta 1930.

Besedilo: »Sikor«, družba z o. z.

Obratni predmet:

a) nakup in prodaja vseh vrst motornih vozil, osobito avtomobilov, kakor tudi stro-

jev na motorni pogon, in to: motornih brizgalen, poljedelskih strojev in vseh v to stroko spadajočih predmetov, kakod nadomestnih delov in gumij izdelkov;

b) avtopromet in avtoizvoznitvo kakor tudi nakup, zakup in prodaja podeljenih koncesij za avtopromet in avtotakse;

c) nakup in zakup podjetij te stroke;

d) nakup in zakup industrijskih zaščitnih pravic, kot žigov, varstvenih znamk in patentov in

e) trgovina z industrijskimi stroji in trgovina z mešanim blagom.

Družba je upravičena, ustanjavljati podružnice v tuzemstvu in se udeležiti pri sorodnih podjetjih.

Družbena pogodba z dne 13. avgusta 1930., oprav. št. 2.959.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas. Višina osnovne glavnice: 20.000 Din.

Na to vplačani zneski v gotovini: 20.000 dinarjev.

Poslovodje: Sirc Vinko, trgovec in posestnik v Ljubljani, cesta na Rožnik hšt. 19 in ing. Koronini Makso, trgovec v Ljubljani, Aleksandrova cesta hšt. 9.

Za nadomestovanje upravičen: Družbo zastopata in njeno tvrdko podpisujeta kolektivno dva poslovodja ali en poslovodja in en prokurist tako, da pristavita pisanemu, natisnjenemu ali s pečatom odtisnjenemu besedilu družbene tvrdke svoja podpisava, prokurist vselej s pristavkom p. p. (per procura).

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 20. avgusta 1930.

(Firm 1458/30 — Rg C IV 199/1.)

486. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 25. avgusta 1930.

Besedilo: Rant & Co., družba z o. z., ali v srbohrvaščini, v latinici ali cirilici: »Rant & Co., društvo s o. j.«

Obratni predmet: Predmet podjetja je izkoriščanje jugoslovskega patenta št. 6.921 (šesttisoč devetsto dvajset eden), glasečega se: »Poboljšana mašina za isitnjavanje, ljuštenje, mlatenje i mlevenje«, čegar lastnik je družabnik Zorc Ivan.

V to svrhu družba:

a) izdeluje stroje po tem patentu;
b) jih razpečava na debelo in drobno;
c) ustanavlja industrijske in obrtne naprave za obratovanje s temi stroji;
č) izvršuje industrijski ali obrtni obrat s temi stroji za lasten in tuj račun;
d) nabavlja za zgornje svrhe potrebne nepremičnine in surovine.

Družbena pogodba z dne 12. avgusta 1930., opr. št. 2838.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas. Višina osnovne glavnice: 9.000— Din.

Na to vplačani zneski v gotovini: 8.000 dinarjev in v stvarni vlogi 1.000 Din.

Poslovodja: dr. Rant Alojzij, finančni svetnik v pokojju v Ljubljani, Celovška cesta št. 23.

Za namestovanje upravičen: Družbo zastopata in njeno tvrdko podpisuje poslovodja na ta način, da pristavi pod natisnjeno, štampiljirano ali po komerkoli pisano besedilo tvrdke svoj podpis.

Družbena pogodba ima sledeča določila glede stvarnih vlog: Družabnik Zorc Ivan

prinese v družbo kot osnovno vlogo svoj s kupno pogodbo z dne 2. avgusta 1930., poslovno število 2834, pridobljen jugoslovanški patent in patentno pravico po patentni ispravi št. 6.921 z dne 1. aprila 1930., vpisan v patentnem registru Uprave za zaščito industrijske svojine v Beogradu, glaseč se: »Poboljšana mašina za isitnjavanje, ljuštenje, mlatenje in mlevenje z vsemi pravicami in dolžnostmi v polno last družbe za dogovorjeno prevzemno ceno 1.000 (tisoč) dinarjev, dovoljujoč, da se patentna pravica družbe vpiše v patentni register Uprave za zaščito industrijske svojine v Beogradu.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 23. avgusta 1930.

(Firm 1477/30 — Reg C IV 201/1.)

Razne objave

Vabilo

na redni občni zbor,

ki ga bo imela

Cinkarna d. d. v Gaberju pri Celju,

v nedeljo dne 14. septembra 1930. ob petnajstih v poslovnih prostorih s tem dnevnim redom:

1. Poročilo o poslovanju v minulem upravnem letu in predložitev bilance.
2. Poročilo revizorjev, odobritev bilance in podelitev absolutorija.
3. Volitev upravnega sveta.
4. Volitev revizorjev.
5. Slučajnosti.

Posest desetih delnic upravičuje do enega glasu. Da sme delničar glasovati, mora položiti vsaj šest dni pred občnim zborom svoje delnice ali pri glavni državni blagajni ministrstva za finance v Beogradu ali pri zavodu: Amstel-Bank v Amsterdamu-Amstlu, ali pa pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani.

V Celju, dne 30. avgusta 1930

Upravni svet.

Objava.

Izgubil sem legitimacijo z dne 3. avgusta 1922., ki jo je izdala advokatska komora v Ljubljani in glasom katere sem bil upravičen za substitucijo g. dr. Arko Hansa, advokata v Kočevju, po zmislu §-a 26. zakona o advokatih.

Proglušam jo za neveljavno.

Dr. Rom Richard, s. r.

advokatski pripravnik v Kočevju

Objava.

Podpisani sem izgubil domovnico, izdano od občinskega urada v Veliki Nedelji v letu 1926.

Proglušam jo za neveljavno.

V Mariboru, dne 20. avgusta 1930.

Franjo Tušak s. r.

mag. poduradnik.



In nekoč, ko se je z zadoščanjem ozrl po svojem zagovoru, ki je neprestano naraščal, je vzkliknil pri misli na te činovnike, ki je kar gorel, da bi jih ugnal v kozji rog:

»Ne hotel bi biti na njihovem mestu!«

Jetniki, ki jih je bila usoda zbrala v tej ječi, so bili pristaši kraljeve stranke ali pa federalisti; celo nek jakobinec je bil med njimi; razlikovali so se med seboj po mnenju glede upravljanja državnih poslov, toda nihče med njimi ni ohranil niti sledu krščanske vere. Kakor Brotteaux, tako so tudi feljanti, konstitucionalci in žirondisti sodili, da je ljubi Bog zanje silno slab gospod, za ljudstvo pa imeniten. Jakobinci so uvažali namesto Jehove jakobinskega boga, da bi vzbudili vero, da je prišlo jakobinstvo na svet iz nebeskih višav; toda ker niso mogli ne ti ne drugi pojmiti, da bi bil kdo tako nerazsoden, da bi verjel v katerokoli versko razodetje, so mislili, videč, da otec Longuemare ni brez duševnih zmožnosti, da je navihanec. Brez dvoma je pri vsaki priliki oznanjal svojo vero zato, da bi si pripravil slavo mučeništva, in čim bolj se je kazal iskrenega, tem bolj se jim je zdel lažniv.

Zaman je Brotteaux zatrjeval, da je porok za redovnikovo dobro vero; Brotteaux sam je veljal za človeka, ki verjame le polovico tega, kar govori. Njegove ideje so bile preveč nenavadne, da se ne bi zdele potvorenjene, in nikogar niso popolnoma zadovoljevale. O Jeanu Jacquesu je govoril kot o navadnem malopridnežu. Nasprotno pa je staval Voltaire-a v vrsto božanskih mož, vendar pa po njegovih mislih ni dosegel ljubeznivega Helvétiusa, Diderota, barona Holbacha. Po njegovem mnenju je bil največji genij stoletja Boulanger. Zelo je čislal tudi astronoma Lalande-a in Dupuisa, pisca »Razprave o izvoru konstelacij« (»Mémoire sur l'origine des constellations«). Duhoviteži sostanovci so zbijali z ubogim barnabitom tisočero šal, ki jih pa nikoli ni opazil: njegova prostodušnost se je izmikala vsem pastem.

Da bi se otreli skrbi, ki so jih težile, ter ubežali mukam brezdelja, so jetniki igrali damo, karte in triktrak. Da bi kdo imel katerikoli glasbeni instrument, ni bilo dovoljeno. Po večerji so peli ali deklamirali stihe. Voltaire-ova »Devica« je vlivala nekoliko veselja v srca teh nesrečnežev, ki se niso nikoli naveličali poslušati dobrih mest z tega dela. Toda, ker se niso nikoli iznebiti strašne misli, ki jim je klila na dnu srca, so poizkušali včasih napraviti iz nje zabavo ter so, preden so zaspali, igrali v sobi z osemnajstero posteljami revolucijsko sodišče. Vloge so bile razdeljene po tem,

* Nicolas-Antoine Boulanger, franc. književnik in filozof (1722—1759); op. prev.

kakršen ukus in kakršne zmožnosti je kdo imel. Ti so predstavljali sodnike in tožilca, oni obtožence ali priče, drugi zopet krvnika in njegove pomagače. Procesi so se vedno enako končavali z usmrtno obsojenec, ki so jih položili na posteljo ter jim vtaknili vrat pod desko. Prizor je bil nato prenesen v pekel. Najgibčnejši med igralci, zaviti v odeje, so igrali strahove. Nek mlad advokat iz Bordeauxa pa, z imenom Dubosc, majhen, črn, enook, grbast, krivonog, pravi poosebljeni šepavi vrag, z rogovi na glavi, je vlekel otca Longuemarea za noge iz postelje, oznanjajoč mu, da je obsojen v večni plamen in nepreklicno pogubljen, ker je napravil iz stvarnika vesoljstva zavistno, bedasto in zlobno bitje, sovražnika radosti in ljubezni.

»A, a, a!« je vpil ta zlodej z grozotnim glasom, »ti si učil, stari bonz, da je Bogu všeč, ako vidi, da njegove stvari medlé v pokori ter si odrekajo njegove najdražje darove. Lažnivec, hinavec, črnuh, sedi na žeb-ljih in jej jajče lupine na vekov veke!«

Otec Longuemare se je zadovoljil z odgovorom, da v tem govoru izpod vruga sili na dan filozof in da bi bil najmanjši hudobec iz pekla povedal manj budalosti, ker je nekoliko doma v teologiji in vsekakor manj neveden kakor kak enciklopedist.

Toda ako ga je žirondistovski advokat imenoval kapucina, je bil ves rdeč od nejevolje ter dejal, da človek, ki ni zmožen, da bi ločil barnabita od frančiskana, ne more videti niti muhe v močniku.

Kako nastajajo nove vrste živali?

Največja uganka za nas je skrivnost organskega življenja in podedovanja in izpreminjanja raznih prirojenih in pridobljenih lastnosti, po katerih se razločujejo med seboj posamezne živalske in rastlinske vrste. Mi poznamo v glavnem le razlike, ne vemo pa, odkod prihajajo in kako nastajajo.

V najnovejšem času pa so napravili zanimive poskuse z muhami in podoba je, da bodo ti poskusi nekoliko pojasnili tajnost nastajanja novih živalskih vrst.

V nekem rudniku, kjer kopljejo tiste rude, iz katerih pridobivamo radij, so našli podzemeljsko jamo, kakor jih je pri nas na Krasu dovolj. V to jamo sta postavila dva učenjaka neko posebno omaro.

Jama, o kateri tu govorimo, pa ni navadna jama, ampak je bolj podobna velikemu in zagonetnemu laboratoriju kakor jami. V stenah jame se nahaja namreč radij, čeprav le v majhnih množinah. Radij se pa neprestano razkrajja in po jami šviga na milijone elektronov in delcev razbitih atomov. Na vsak predmet se vleže nevidna, ampak vendar zelo učinkovita plast radijeve emanacije, zrak pa se tresse od prodajajočih ga Röntgenovih žarkov. Stvar izgleda tako, kakor da bi iz vseh sten v jami streljali s strojnimi puškami na vsak predmet, ki se nahaja v jami, samo da izstrelki iz teh »pušk« niso svinčene kroglice, ampak so elektroni, deli razbitih atomov in Röntgenovi žarki. V to jamo sta torej učenjaka postavila svojo omaro z muhami in odšla. Čez nekaj dni sta se pa vrnila, omaro vzela s seboj v svoj laboratorij in tu sta preiskovala učinek »bombardiranja« radijev žarkov na muhe.

Muhe so se v omari čisto dobro počutile. Živele so kot po navadi, jedle so in se plodile kakor zunaj kje na prostem. Toda njihovo potomstvo je bilo popolnoma drugačno od starih muh.

Nekatere mlade mušice so imele čisto abnormalne oči, druge so imele čisto drugačna krila kakor stariši in tako je kazala cela vrsta mladih mušic vsaka svojo razliko od starih muh. Kar pa je najbolj zanimivo, je to, da so vse te lastnosti podedovale tudi na še mlajši mušji zarod, popolnoma po vseh pravilih, ki jih poznamo o podedovanju.

Podoba je torej — in oba učenjaka sta o tem prepričana — da ustvarja izžarevanje radija nove lastnosti, ki se tudi podedujejo. Žarki učinkujejo na rodne celice in tako nastajajo nove oblike in nove vrste.

Ze ameriški učenjak Müller je to dokazal, ko je obseval razne dele živali z Röntgenovimi žarki, toda žarki niso vedno zadeli rodnih celic — kjer so jih zadeli, se je pojavila izprememba, kjer pa ne, pa tudi izpremembe ni bilo. Radijevi žarki pa prodro vsak organizem in zato delujejo vedno tudi na rodne celice.

S tem pa seveda še ni rečeno, da so vse tisočere spremembe med različnimi vrstami živali nastale le vsled delovanja radijevih žarkov. Ti žarki so bržkone le eden izmed mnogih činiteljev, ki povzročajo izpremembe. Mi vemo, da je še mnogo nevidnih žarkov, ki zadevajo zemljo in vse, kar je na njej, iz vsemirja, zlasti iz ozvedij znane »rimske ceste«. Ni izključeno, da tudi ti žarki delujejo približno tako kakor radijevi.

»Znati je treba«

Precej let je že minilo od takrat, ko se je bila po Ljubljani razširila krilatica »znati je treba«. Te besede je izrekel menda neki zaradi umora obsojeni človek v javni razpravi o njegovem zločinu, razširile pa so se bile z bliskovito naglico po celi naši deželi.

»Da je treba znati«, so pa dokazali tudi razni navihani in prevežani trgovci med svetovno vojno. V Berlinu je izšla nedavno veleznanimiva knjiga, kjer beremo precej natančne podatke o tem, kako »so znali« nekateri ljudje lepo zaslužiti, dočim so njihovi lastni bratje prelivali svojo kri v strelskih jarkih.

Takrat — to izvemo iz te knjige — ko so kar celi angleški polki padali v Flandriji ob naskokih na silno utrjene nemške postojanke, so pluli ogromni prekoceanski parniki natovorjeni s kavo, s kakavom, s čajem, z bombažem in z mastjo v Vzhodno morje, kjer so jih že čakale nemške izvidne ladje in jih vodile po varnih poteh do nemških pristanišč. Blago na velikih parnikih je prihajalo namreč vse iz angleških kolonij, Anglija pa je vodila boj proti Nemčiji. Na videz je bilo blago namenjeno za skandinavsko pristanišča. Kapitani »neutralskih« ladij pa so bili silno veseli, če so srečali kje nemške torpedovke, ki so jih dirigirale naravnost v Nemčijo, ker jim ni bilo treba delati postranske poti v Skandinavijo, kajti da je vse blago namenjeno za Nemčijo, to so itak vsi vedeli.

Angleška vlada je izdala sicer stroga določila, da blago iz angleških kolonij ne sme v Nemčijo, toda ker je Nemčija takrat za vsako blago plačala vsako ceno, so se trgovci za tista določila prav malo brigali.

V Angliji se je takrat razlegal klic: »Prostovoljci, naprejte! Nemci, ki so jim stali nasproti, so pa pili čaj iz Ceylona, kavo iz Brazilije in kakao iz Indije... Nemške vojaške uniforme pa so bile tkane iz angleške bombaževine. Angleški vojak na to seveda ni mislil, nemški pa tudi ne. To so vedeli samo tisti, ki so znali.«

Takrat se je razlegal iz Danske klic po celi Nemčiji: »Kaj pa rabite?« In iz Švedske in iz Norveške so prihajale brzojavke: »Kaj pa ra-

bite?« Nemčija je seveda rabila vse in je vse seveda tudi sijajno plačevala.

Admiral Consett, angleški mornariški atašé v skandinavskih državah, je poročal 4. aprila 1916. svoji vladi sledeče:

»Najprej se je razvila trgovina s kavo in s kakavom, sedaj pa prihaja na vrsto čaj. Vsa obala v Kopenhagenu je polna zabojev s čajem. Priznam, da me je kar sram, ko to gledam, ker vem, da prihaja ves ta čaj iz naših kolonij in da je namenjen za Nemčijo. Kdo tiči za to trgovino?«

Kako zelo je cvetela trgovina iz antantnih držav in njihovih kolonij v Nemčijo preko »neutralskih« dežel, dokazujejo sledeče številke: Leta 1913. so uvozili iz Švedske v Nemčijo 2365 centov bombaža, leta 1915. pa že 762.597 centov! In odkod je prihajal skoro ves ta bombaž? Iz Indije! Izvoz bombaža iz Anglije na Švedsko se je dvignil med vojno za 742 odstotkov!

Na Dansko so uvozili leta 1913. 843 centov kakaoa, leta 1915. pa 11.820 centov. Tudi tega blaga je šla večina v Nemčijo.

Danes lahko rečemo, da bi bila Nemčija najmanj pol leta prej na tleh, če bi te trgovine ne bilo.

Prav zanimiva in še bolj plodonska je bila kupčija z oljem za mazanje. Za vsak sod olja, ki je veljal tedaj na svetovnem trgu 150 mark je plačevala Nemčija do 1500 mark, pa tudi po 2000 mark. To se je že izplačalo.

Tako so kljub vojni trgovci vsega sveta takrat kričali: »Kupujte, kupujte — mi prodajamo vse!«

In tako so bili vsi zadovoljni: Vojaki v rovih so dobivali odlikovanja, trgovci pa denar.

Človeška misel

Knjiga je živ glas, je duh, ki gre po zemlji. Je misel osebe, ki je od nas ločena po prostoru in času. Ljudje gredo mimo, spomeniki razpadajo v prah. To, kar ostane in preživlja, je le človeška misel. Kaj je nekdanji veliki grški modrijan Platon? Razkrojen je v prahu že več ko dvatisoč let, toda njegove misli živijo še sedaj.

Trgatev v Nemčiji

V Nemčiji, zlasti v Porenju, kjer rastejo slovita porenška vina, se praznuje te dni vesela trgatve zgodnjega grozdja. Naša slika nam kaže precej vesele obirače, ki se vesele dobre letine.



647 ur v zraku.

Rekordne letalce Dale Jackson-a in Forest O' Briena pričakujejo njihove žene po 27-dnevnem letu. — Oba letalca sta dvignila rekord za najdaljši let bratov Hunter od 556 na 647 ur in 26 minut. Oba letalca sta bila po letu popolnoma čvrsta in sta izjavila, da bosta dvignila rekord še na 1000 ur.



Stebri iz trdega gumija.

V Monakovem so postavili na prometnih križiščih stebre iz trdega gumija, ki naj bi ublažili trdost udarcev mimovozečih vozil.

Bedasti rekordi

Dandanes si prizadevajo ljudje bolj kot kdaj, da pridejo do slave in bogastva in poskušajo vse mogoče stvari, da pride njihovo ime v javnost. Kajti glavno pravilo je, da te morajo ljudje poznati, če hočeš, da te bodo častili in ti valili denar v naročje.

Najbolj pripravno sredstvo, s katerim najbolje dosežeš, da ljudje o tebi govorijo, pa je dandanes rekord. Živimo pač v dobi sporta. Kdor nima rekorda, ta sploh ni človek. Kakšen rekord imaš, je vseeno — imeti ga moraš.

V Budimpešti je dosegel neki brivec svetovni rekord s tem, da je obril človeka po vseh pravilih svoje umetnosti v 48 sekundah. V Chicagu so tekmovali Italijani, kdo bo pojedel v določenem času največ »vrvice« (spaghetti). — Zmagal je v tekmi Cotorino Nazarino, ki je pojedel kar 300 metrov te čislane laške jedi in si s tem priboril svoj svetovni rekord. V San Sebastianu na Španskem pa je pogoltnil neki kmečki fant za slavo 10 surovih jajc z lupino vred, nato pa je popil liter vina. Fant je sicer umrl, ampak ne kot navaden fant, ampak kot svetovni rekorder in to je tudi nekaj.

V mestu Detroit, kjer ima Ford svoje velikanke tvornice avtomobilov, so vztrajni plesalci plesali kar 107 ur skupaj, dokler jih ni razgnala policija in jim požrla svetovni rekord. Neki drugi »plesoči derviš«, Charles Nicolas, je leta 1927. plesal nepretrgoma 266 ur. Gospodična Miller iz Roselanda pri Newyorku je dobila srebrni pokal, ker je preplesala 68 km dolgo pot od Roselanda do Bottuma, neko drugo ameriško dekle pa je prejelo kot nagrado 15.000 Din, ker je poslušalo 106 ur skupaj gramofon. Ko je dosegla ta veličastno-pametni svetovni rekord, je morala v bolnico.

Dober jedec je tudi berlinski čevljar Maks Hinl, ki je pojedel v 10 1/2 minutah 75 jajc. V nekem berlinskem zabavišču pa je nekdo govoril 3 dni in 3 noči brez odmora, dokler mu niso odpovedale glasnice v grlu. V nekkih ameriških cerkvah pa imajo navado, da tekmujejo, kdo bo bolj hitro bral sveto pismo; neki ženski — seveda — se je posrečilo, da je prebrala sveto pismo stare zaveze v 69 urah.

Neki zamorec si je dal pa ušesa tako dolgo nategati, da so se mu podaljšala za 15 centi-

metrov. Neki Grk pa je preplaval Dardanele, med plavanjem pa je ves čas igral harmoniko.

17 kilometrov visoko v zrak

17 kilometrov dolga pot se nam ne zdi dolga. Če pa nas pelje 17 kilometrov dolga pot v višavo, potem je pa taka ekspedicija že precej težavna, kajti tu gre že za življenje in smrt. V tej višini znaša namreč zračni tlak le še 100 namesto 760 milimetrov in zato ne moremo svojega telesa v tej višini imeti svobodno na zraku, kajti telo bi se kar razlezlo. — Voda vre v tej višini že pri 50 stopinjah, vsak vdih zraka v pljuča pa dovaja človeku le eno šestino za dihanje potrebnega kisika, tako da v tej višini ne more nihče »svobodno« ekzistirati.

V to višino se namerava dvigniti Švicar Picard, ki ga gradi v Augsburgu poseben balon za to pot. On sam se namerava dati zapreti v neko kroglo, ki bo imela primerna okna in vse ostale priprave. Stvar je pri dviganju v višavo zelo podoben potapljanju v velike globine: v obeh slučajih se je treba zavarovati proti silnemu pritisku od zunaj.

V krogli, kamor se bo zaprl Picard, bo shranjena zadostna množina kisika za večurno bivanje v višini 17 kilometrov za dva opazovalca. Merili bodo toploto in zračni pritisk, vlago in izžarevanje in sestavo zraka. Picard računa, da bo dosegel višino 17 kilometrov v poldrugi uri. To se pravi, da se mora dvigniti povprečno na minuto po 190 metrov. Kakor pa kaže izkušnja o ameriških dvigalih, je ta hitrost mnogo previsoko računana. Hribolazec, ki dobro hodi, se popne v ugodnih razmerah do 400 metrov visoko na uro; ta bi torej rabil za 17 kilometrov dolgo pot 40 ur. Zato je verjetno, da se ne bodo dvigali v večjo hitrostjo kakor 50—80 metrov na uro. Balon bo napolnjen z vodikovim plinom in sicer bo napolnjen le do 20 odstotkov. Narejen bo iz najlažjega, a trdnega materiala. Kolikor bolj pa bo pojemal v višini zračni pritisk v višavi, toliko bolj se bo balon raztezal. Prvič se bo baje dvignil balon v zrak koncem avgusta.

Amerikanski letalci so rešili milijonarja

Dva ameriška vojaška letalca sta pretekli terek pokazala na michiganskem jezeru junastvo, zaradi katerega sta bila za nekaj dni najbolj popularni osebi v Zedinjenih državah.

Ko sta letalca, neki poročnik in njegov pilot, nad jezerom letela, sta opazila kakih 15 km od njiju gost dim. Letela sta tja, kjer se je dvigal dim, in opazila sta, da gori večja ladja, ki so jo valovi že premetavali semtertja. Bilo je viharno vreme in vse je kazalo, da se bo ladja vsak hip potopila. Na ladji so bile le še 3 osebe, dve pa sta skočili v jezero in se borili z valovi na življenje in smrt. Nesreča se je dogodila daleč proč od obale, tako da ponesrečenci niso mogli upati na pomoč s kopnega.

Pilot se je takoj odločil, da pristane poleg goreče ladje. Ko je srečno pristal, je splaval poročnik do ladje in je rešil iz plamenov vse tri osebe: dve ženski in nekega starejšega gospoda. V vodi plavajočima osebama pa je zagnal vrvi in tako je srečno spravil vseh 5 oseb na letalo.

Ker pa je bilo letalo sedaj preveč obremenjeno, da bi se bilo moglo dvigniti, je opozoril s signali in s strelji sosesčino na nevarnost. Signale je opazila policijska postaja ob jezeru in je takoj poslala na pomoč motorni čoln, ki je sprejel ponesrečence in letalo razbremenil.

Lastnik ladje je bil znani bogataš v Chicagu Baskett, ki je bil povabil malo družbo na izlet po jezeru. Sredi jezera pa je eksplodiral motor na ladji in goreči plin je vžgal tudi ladjo.

Bogataš je svoja rešitelja bogato nagradil.

